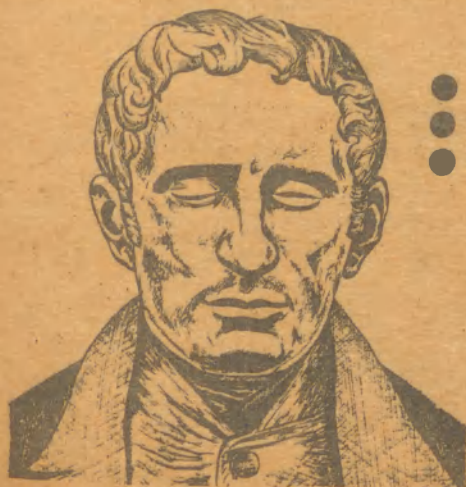

1115 1655

VAKOK VILÁGA

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ
A MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS A VAKOK
ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
KIADÓHIVATALÁNÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

XLIX. évfolyam
1988 * 6. szám

HENTSCHEL 88.

Tudósítás

RENDKÍVÜLI ELNÖKSÉGI ÜLÉSRŐL

Dr. Jáksó László elnök 1988. április hó 14-én délelőtt 10 órára — Nagy Ernő főtitkár lemondásával kapcsolatban — rendkívüli elnökségi ülést hívott össze.

Jelen voltak: dr. Jáksó László elnök, Csengeri József és Kuminka Györgyné alelnökök, Fehér Anna, Forró József, dr. Hohl József, dr. Kiss László, Lak István, Pinviczki György, Szabó József, dr. Szigeti György és dr. Szőke László elnökségi tagok, dr. Kasza Ilona főosztályvezető-helyettes és Kisgyörgyné Cziráki Andrea főelőadó, szövetségünk instruktora a Szociális és Egészségügyi Minisztérium képviselőjében.

Dr. Jáksó László elnök közölte Nagy Ernő főtitkár levetését, melyben egészségi állapotára hivatkozva a főtitkárságról és az országos elnökségi tagságról is lemond. Az elnöknek és az alelnöknek írt leveleiből, valamint a jelenlevő elnökségi tagok elmondásából megtudtuk, hogy Nagy Ernőnek az utóbbi hetekben fokozódó szívpanaszai léptek fel. Húsvét vasárnap mentővel intenzív osztályra vitték és az elnökségi ülés ideje alatt is kórházban van.

A testület többségi szavazattal elfogadta, hogy a legtöbb szavazatot kapott póttag kerüljön be az elnökségbe. Ez volt a Szociális és Egészségügyi Minisztérium Igazgatási és Jogi Főosztályának javaslata; az országos küldöttközgyűlés erre vonatkozóan ugyan nem hozott

határozatot, de az eddigi gyakorlat is ezt támasztja alá. (Az elmúlt ciklusban Lak István is ezen íratlan szabály alapján került be a Központi Elnökségbe.)

Így került sor Erhartné dr. Molnár Katalin behívására, akit munkahelyéről hívott el az elnök. Megérkezése után folytatódott tovább az ülés.

Többségi döntéssel nyílt szavazással került sor a főtitkár megválasztására. 12 szavazattal *Erhartné dr. Molnár Katalin* lett szövetségünk főtitkára, aki a vakügyet szeretné szolgálni a rendelkezésre álló energiák hatékony és ésszerű felhasználásával, lehetőséget adva az egyes rétegek érvényesülésének.

Megtörtént az előző ülésen hozott határozatok felülvizsgálata is. Mivel az elnök személye bizonytalanná vált, titkos szavazással elnökválasztásra került sor, melynek eredményeként *Kuminka Györgyné* lett szövetségünk elnöke, alelnökök pedig: Csengeri József és Szabó József.

A résztvevők egyhangúlag elfogadták az előző ülés azon határozatát, mely a munkastílusra vonatkozik: „Az elnökségi ülésekre a 13 elnökségi tagon és a SZEM képviselőjén kívül csak a napirendi pontok tárgyalásához szükséges illetékesek kapnak meghívót.”

A SZEM-hez benyújtott, valamint a Központi Elnökség által a SZEM-hez felterjesztett beadványokban foglaltak ki-

vizsgálására a közeljövőben bizottságot jelöl ki a Központi Elnökség. A IX. Szociálpolitikai Főosztály a rá vonatkozó ügyet kivizsgálta és a következő választ adta: „A küldöttközgyűlésen lefolytatott vezetőségválasztás törvényes, alapszabályszerű volt.” (Idézet a SZEM leveléből.)

Bulgáriában szövetségünk dr. Jáksó László és kísérője képviselik a szocialista országok elnökeinek értekeztét.

A Finnországba induló delegáció tagjai: Nagy Ernő, Kuminka Györgyné és Daru Gerőné. Amennyiben Nagy Ernő nem vállalja, úgy Erhartné dr. Molnár Katalin főtitkár képviseli szövetségünket.

Döntés született két anyagi igénybejelentésre: Dobos Kálmán zeneszerző kérelmét az elnökség nem teljesítette, mivel nem kifejezetten a köz ügyét szolgálja. Az Eszperantisták — egyszeri alkalommal — 10 000 Ft összeget kapnak az adományszámla terhére.

Jóváhagyták az Üdültetési Bizottság által javasolt 20 fő Boltenhagenbe történő kiutazását. A jutalomüdvülésben résztvevők névsora:

1. Adravec László Bp.,
2. Adravec Lászlóné Bp.,
3. Dr. Krabóth György Bp.,
4. Dr. Krabóth Györgyné Bp.,
5. Nagy László Vác,
6. Nagy Lászlóné Vác,
7. Pilán Béla Bp.,
8. Pilán Gábor Bp.,
9. Varga Pál Bp.,
10. Varga Pálné Bp.,

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás az 1. oldalról)

11. Dr. Kiss János
főtitkári keretből Bp.,
12. Dr. Kiss Jánosné
főtitkári keretből Bp.,
13. Csoltói Józsefné Győr,
14. Koczka Józsefné Győr,
15. Varga Jánosné Kaposvár,
16. Traub Jánosné Kaposvár,
17. Kiss Endre Szolnok,
18. Diószegi Tamás Szolnok,
19. Vancsai Katalin Heves m.,
20. Vancsai Ferencné
Heves m.

Bejelentés történt, hogy a Vakok Nemzetközi Sakkolim-

piáján a szövetséget dr. Bódi István főtitkár képviseli.

A legközelebbi elnökségi ülés május 12-én 10 órakor lesz.

Az ülés befejezése előtt Kuminka Györgyné elnök az elnökségi tagok és a tagság nevében elnézést kért a Szociális és Egészségügyi Minisztérium képviselőitől: dr. Kasza Ilona főosztályvezető helyettől és Kisgyörgyné Cziráki Andrea főelőadótól az elmúlt időszakban a választások kapcsán őket ért gyanúsítások, rágalomok, zaklatások miatt.

Fehér Anna

Már a munkatervek megbeszélésekor, majd a költségvetési beszámolóval kapcsolatban is felvetette több felszólaló a szövetség anyagi helyzetének problémáját, az állami támogatás nem várható emelését. A SZEM hozzájárulásával kapcsolatosan Kisgyörgyné Cziráki Andrea a következő ülésen ad részletes tájékoztatást.

Több felszólaló érintette a nyomda korszerűsítésének gondját, valamint a vakok intézeteinek problémáit, melyek részletes megbeszélésére a munkatervek szerinti ülésen kerül sor. Az előkészítésen azonban az illetékes elnökségi tagok addig is munkálkodnak.

A Központi Elnökség és a hivatal munkatervét a javaslatok, valamint az írásbeli és szóbeli hozzászólások alapján módosítottan az elnökség elfogadta.

A költségvetésről szóló tájékoztatót is hanganyagból ismerhették meg előzetesen az elnökségi tagok. Kérdések, javaslatok vetődtek fel a helyiségbérek nagy összegére vonatkozóan. Ez ügyben jogi és gazdasági téren meg kell vizsgálni a lehetőségeket. Az adományok, s az alapítványok felhasználására vonatkozóan is tájékoztatást kapott az elnökség. A budapesti kultúrterem székeinek cseréjére a jelenlegi gazdasági helyzetben nem kerülhet sor, mivel ennek előrelátható költsége 800 000 Ft. Javaslatok hangzottak el a bevételi források növelésére vonatkozóan, melyeknek alapos körültekintéssel — a külföldi tapasztalatok felhasználásával — utána kell nézni.

Tudósítás

A KÖZPONTI ELNÖKSÉG 1988. MÁRCIUS 12-I ÜLÉSÉRŐL

Jelen voltak: Erhartné dr. Molnár Katalin főtitkár, Kuminka Györgyné elnök, Csengeri József alelnök, Fehér Anna, Forró József, dr. Jáksó László, dr. Kiss László, Lak István, Pinviczki György, dr. Szigeti György és dr. Szőke László elnökségi tagok, a SZEM részéről Kisgyörgyné Cziráki Andrea főelőadó szövetségünk instruktora, valamint az 1., 2. és 3. napirendi pontokhoz Daru Geróné hivatalvezető helyettes és a 3. napirendi ponthoz Kovácsné Tóth Júlia pénzügyi osztályvezető meghívottak.

Dr. Hohl József munkahelyi elfoglaltsága, Szabó József pedig betegsége miatt maradt távollát.

Az ülés napirendi pontjai a következők voltak:

1. A Központi Elnökség munkaterve.
2. A hivatal munkaterve.

3. Az 1988. évi költségvetés.
4. A munkabizottságok megalkotása.
5. Az előző elnökségi ülés óta történtek, bejelentések, indítványok, javaslatok.

A testület tagjai előzetesen hangszalagon megkapták mind a Központi Elnökség, mind pedig a hivatal munkatervét, melyet hozzászólásaikkal, módosító javaslataikkal egészítették ki. Több felszólaló javasolta, hogy a jövőben korábban készüljön el a Központi Elnökség munkaterve, melyhez igazodjon a hivatali terv, hiszen e kettőnek összhangban kell lennie. A hivatal az elnökség irányelvei szerint kell, hogy végezze munkáját. A munkabizottságoknak együtt kell dolgozniuk a hivatali apparátusban működő szakcsoportokkal, és az egyes, hasonló területeket érintő bizottságoknak célszerű közös üléseket is tartaniuk.

Megyei szervezeteink életéből

A munkabizottságok megválasztása nyílt szavazással történt a következők szerint:

— Vakok Világa Szerkesztői bizottság

Barna Zoltán elnök,
felelős kiadó a főtktár,
tagok a rovatvezetők.

— Braille Emlékérem bizottság
Elnök: Pinviczki György

Tagok: Forró József, Hirth Ignác, Nagy Ernő, Szabó József

— Kulturális bizottság (volt Könyvkijelölő bizottság)

Elnök: Lak István

Tagok: Dombóvári Ferenc, Licskai István, Németh Tamás, Pálffy Lászlóné, Temmel Márta és a Braille-könyvtáros

— Segédeszköz bizottság

Elnök: Erhartné dr. Molnár Katalin

Tagok: Csengeri József, Csák Valéria, Németi Zsolt, Pinviczki György

— Oktatási bizottság

Elnök: Fehér Anna

Tagok: Bartha Zsuzsa, Csapó Endre, Nyúl Győző, Varró Attila

— Technikai és műszaki bizottság

Elnök: dr. Hohl József

Tagok: Arató András, Rozemberczki Zoltán, dr. Szél Lajos, Szalai Attila

— Rehabilitációs Bizottság

Elnök: dr. Szél Lajos

Tagok: dr. Jáksó László, dr. Kiss László, dr. Molnár Antal, dr. Szőke László

— Üdülési Bizottság

Elnök: Nyúl Győző

Tagok: Péczka János, dr. Szőke László, Szabó József, Rózsa Dezső

Néhány bejelentés után az elnök zárszavával az ülés végét ért.

Fehér Anna

GYÁRLÁTOGATÁS BUDAPESTEN

Szövetségünk Győr-Sopron megyei szervezetének mosonmagyaróvári körzeti csoportja és az őket patronáló Győri Keksz- és Ostyagyár János-somorjai Üzemének Béke szocialista brigádja 1988. április 13-án látogatást szervezett Budapestre. A kirándulók vonattal érkeztek a fővárosba. Utazásukról és budapesti programjukról Pollainé Fettik Ilona, a körzeti csoport elnöke hangulatos levélben számolt be.

Gyárlátogatásuk során a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalatot keresték fel. Az üzem kultúrtermében Erhartné dr. Molnár Katalin, a vállalat Személyzeti Osztályának akkori vezetője ismertette a gyár termelési viszonyait és profilját, továbbá beszélt a dolgozók

munkájáról, helyzetéről. A vállalat aktív korú dolgozóinak átlagkeresete kb. 6—7000 Ft. A tájékoztató után a látogatók megismerkedhettek a gyárral, sok hasznos tapasztalatot gyűjtöttek.

Ebéd után a szövetség budapesti székházába mentek, ahol még vásárolhattak is a kedvezményes cipővásárlási akción. Az ehhez hasonló akciót ajánlatos más megyei szervezeteknél is megrendezni.

Végezetül kifejezték köszönetüket a kirándulók Farkas Sándornénak, az említett szocialista brigád vezetőjének, aki még a vonaton, végig az úton, bőséges ismertetőt tartott a településekről s a látható tájakról a sorstársak részére.

MUNKÁT SZERVEZ A SZÖVETSÉG — LÁTÁSSÉRÜLTEK SEGÍTÉSE

Az írás a Somogyi Néplap 1988. március 9-i számában jelent meg Gy. L. tollából. Ebből kivonatoltan közlünk részleteket.

A VGYOSZ Somogy megyei szervezete siófoki körzeti csoportjának 248 tagja van. Közük sok az idős ember, de akad 5—6 éves gyermek is. A körzet területe egészen Boglárlelégig terjed.

Horváth Gyula 1983 óta elnöke a körzeti csoportnak. Meggyőző az előadásmódja, válasz-

tékos a szókinccse, társai bíznak benne, hallgatnak rá.

— A vakügy sokféle embert érint. Körzeti csoportunkban azon munkálkodunk, hogy tagjaink megtalálják helyüket környezetükben. Támogatjuk a jogos szociális kérelmeket, az illetékes tanácsoktól soha nem kaptunk elutasítást. A Szántódi Erdészet is többször segített a téli tüzelő beszerzésében. A nyári idényben sok társunk dolgozik a SZOT üdültetésben. Arra ösztönözzük tagjainkat,

hogy aki alkalmas rá, vállaljon munkát, végezzen hasznos tevékenységet. A SZOT Dél-dunántúli Üdültetési Igazgatósága különösen sokat tesz az érdekében nemcsak az elhelyezkedésben, hanem különféle programjaink, kirándulások, rendezvények szervezésében is segít. Ezenkívül több vállalat és intézmény nyújt segítséget egyesületünknek.

Horváth Gyula 1967 óta rokkan nyugdíjas, szakmája épületgépész. A Siófoki Körzeti Csoport 1983-ban választotta elnökévé, s a tagság újabb öt évre meghosszabbította megbízatását 1987-ben. Tagja a megyei szervezet elnökségének, és a szövetség küldöttközgyűlésének.

— Életem egyik főfeladata, hogy tagjaink helyzetén javítsunk. Az, hogy körzeti csoportunk eredményesen működik, nem az én érdemem. Szerencsére igen sok segítők van: az elnökség másik két tagja, Vári Ferenc Szántódról, Kiss Béla Zamárdiból, a megyei szervezet vezetősége, továbbá vállalatok és intézmények.

Az országban kb. 40 körzeti csoport működik, de csak nekik van nemzetközi kapcsolatuk. Tavaly náluk vendégeskedt négy napig az olasz testvérszervezet 11 tagja, Velence és Triest környékéről.

— Szeretnénk, ha ez évben egy orvosi delegáció utazhatna ki tapasztalatcserére. Nekünk igen fontos volna ez, hiszen ha csak néhány eredményt sikerülne elérni a szemészeti ellátás javításában, már az is megérné.

BÉKÉS megyei tudósítónk Sütő Klára jelentette, hogy az orosházi körzeti csoport 1988. április 22-én taggyűlést tartott. Számos megjelent előtt Vantara András, a szervezet titkára mondott beszédet, melyben egyebek között a taglétszámmal, a sorstársak utaztatásával, a segédeszközök kedvezményes vásárlásával és az üdültetéssel foglalkozott. A hozzászólások után a kultúrscsoport kedves műsorral szórakoztatta a résztvevőket.

SOMOGY megyéből érkezett a hír, hogy Kaposvárott a helyi körzeti csoport 1987. május 7-

én az ÁFÉSZ Irányi Dániel utcai klubhelyiségében anyák napi ünnepséget tartott. A szép számmal megjelent közönség soraiban helyet foglaltak a társzervek képviselői is. Tudósítónk, Csik Lajos, a megyei szervezet elnöke beszédében köszöntötte az édesanyákat, és méltatta a nap jelentőségét.

A műsorban az alkalomhoz illő költemények és zeneszámok hangzottak el, végezetül a jelenlevő édesanyákat egy-egy szál tulipánnal köszöntötték, majd megvendégelték az egybegyűlteket.

Felhívás!

A VGYOSZ BORSOD megyei Szervezetének elnöksége ezúton hívja fel tagtársainak figyelmét, hogy szervezetük megalakulásának 35. évfordulója tiszteletére szavalóversenyt rendez 1988 őszén. Jelentkezni lehet személyesen, telefonon vagy írásban megyei szervezetünknel (Miskolc, Kossuth u. 9. 3525. Telefon: 37-198).

Határidő: 1988. július 31.

A verseny feltételeiről, pontos idejéről és helyéről a jelentkezőket írásban tájékoztatjuk.

Dr. Kiss László
titkár

TUDÓSÍTÁS SZEKSZÁRDRÓL

Szekszárdon 1988. február 23-án megalakult a VGYOSZ Szekszárd és Környéke Körzeti Csoportja.

A VGYOSZ Budapest központja nevében Nyúl Győző vett részt az alakuló gyűlésen, ahol megválasztották a körzeti

csoport háromtagú vezetőségét is.

Elnök: Kovács Lászlóné, vezetőségi tagok: dr. Zsámár György és Sütő Gábor.

Az újonnan megalakult csoport tagjai közül harmincan március 12-én egy napos kirán-

duláson vettek részt, a Szekszárd — Budapest — Szentendre — Visegrád — Szekszárd útvonalon.

Létai Menyhértné idegenvezető irányításával a kirándulók ellátogattak a Mátyás templomba. A Schulek Frigyes irányításával a XIX. században épített gyönyörű templomban a főoltár, a kápolnák, a freskók, a színes ablakok művészi díszítéseiben, az egyházművészeti kiállítás ereklyetartóiban, a kelyhekben, a miseruhákban, a szobrokban az egyházi kórus próbái, énekei közben gyönyörködhettek a látogatók.

Szentendrén áll a Mayerhofer András által tervezett, 1752-ben épült Blagovesztanszka templom (görögkeleti szerb templom), a város egyik legszebb barokk épülete. Az Angyali üdvözlés, az 1804-ben készült ikonosztáz művészi értékével, gyönyörű színeivel hívja fel a turisták figyelmét.

Kovács Margit keramikus festett agyagszobrai elbűvölőek egyszerű szépségükben.

Kora délután ért a Szekszárdról kirándulók csoportja Visegrádra. A zuhogó esőben néhány lelkes ember vállalkozott a királyi palota romjainak megtekintésére. A palota legszebb része a díszudvar, amelyet a XV. században építettek. A vörös márványból készült szökőkút maradványai a korabeli reneszánsz szobrászok művészetének állít emléket.

Hazafelé az úton a csoport tagjai kivánságműsorral szórakoztatták egymást. Hangos

énekszóval, jó hangulattal végződött a kirándulás.

Szerkesztőségi cikk

ÉLETUTAK HAJDÚ-BIHARBAN

A szövetség Hajdú-Bihar megyei Szervezete 1988-ban új előadássorozatot indított Életutak Hajdú-Biharban címmel, melynek ötletét a szervezet kultúrpropagandistája, Rózsa Dezső vetette fel. A vak ember számára szűkebb környezetről kevesebb információ érkezik, mint a világ eseményeiről, mert ezek közlésére elsősorban csak a helyi sajtó hivatott. Az olvasásban korlátozott emberek részére tehát más lehetőséget kellett biztosítani a megye és a város híreiről.

A kezdeményezés újszerűsége az előadások technikai-szerkezeti felépítésében mutatkozik meg, hiszen — az eddigiektől eltérően — beszélgetésekről és nem hagyományos előadásokról van szó. Az április 25-i első beszélgetést — melynek alanya dr. Debreczeni Ferenc, a Debrecen Megyei-Városi Tanács egyik elnökhelyettese volt — Csicsai Károly, a Déri Múzeum munkatársa vezette.

Dr. Debreczeni Ferenc Debrecenben született, pedagógus szülők gyermekeként és iskoláit is a városban végezte. A Kosuth Lajos Tudományegyetemen szerzett vegyészeti diplomát, majd évekig dolgozott az egyetemen tanársegédként, s közben különböző társadalmi funkciókat töltött be. Volt az egyetemi KISZ-bizottság titkára, majd jelenlegi munkakörét megelőzően a Debrecen Városi KISZ-bizottság első titkáraként tevékenykedett. Két éve, mint a Megyei-Városi Tanács egyik elnökhelyettese dolgozik. Munkaterületei: szociálpolitika, közművelődés, oktatásügy, színház, egyházügyek és a sport.

A beszélgetés mozgalmasságát a kérdések, és a kérdésekre adott tömör összefoglaló válaszok biztosították.

A hírközlésnek ezt az újszerű változatát a kb. 35—40 főnyi hallgatóság figyelemmel és érdeklődéssel fogadta.

Kerekes Mária

MEGLEPETÉSEK NAPJA

Bármily unalmas, szürke is ez az élet nekünk, öregeknek. Néha azért csak akad egy-egy meglepetés is, ami egy kissé felvillanyozza az embert. A meglepetés aztán lehet jó is, rossz is — ilyen, vagy olyan, de mindenképpen el kell fogadni.

Május 6-án nekünk is meglepetésekben volt részünk, kettőben is; egy jóban, meg egy rosszban, kellemetlenben.

Már csak az időrendiség miatt is, hadd kezdjem a kellemesebbel, de meg azért is ezzel, mert a kellemetlenebbik-

kel részletesebben akarok foglalkozni.

Nos, tehát: az első meglepetés, váratlan esemény délután háromkor vette kezdetét, „Liszter show” címmel. Felléptek ezen: Lovas Lajos nátaénekes, Mohos-Nagy Éva operaénekesnő és a címadó Liszter Sándor táncdalénekes.

A mintegy másfél órás műsorral nagyon vidám délutánt szereztek nekünk az előadók; a közönség őszinte, forró tapssal hálálta meg a magyarnótákból, operettrészletekből és cigánynótákból összeállított szórakoztató tömböt. Máskor is, többször is elfogadnánk ilyen, és hasonló műsort!

A másik, bosszantó meglepetés koraeste következett. Intézetünk szerepelt a TV „Évgyűrűk” c. nyugdíjasoknak szóló műsorában, az „Ablak” c. adás keretén belül. Hogy mi van abban bosszantó, ha egy intézményt kitesznek az „ablakba”? Mindjárt fény derül rá! Egy ilyen ablakba való helyezés lehet hasznos is, káros is, de mindenképpen tanulságos, ez ugyebár érthető. Az azonban már nem, ha egy ilyen szituáció az emberi butaság és önzés legfelsőbb megnyilvánulása következtében jön létre!

Azok kedvéért, akik nem láthatták ezt az adást, álljon itt egy rövid magyarázat:

Nálunk sok a nyugdíjas Nyugdíjukat ide is a postás hozza, de az irodában a pénztáros veszi át. Az intézeti díj

(2070 Ft) levonása után megmaradó különbözetet az utolsó fillérig átadják a nyugdíjasnak és arra költi az illető, amire akarja, hiszen ez a saját járandósága. Kivételt képeznek a fekvő és súlyos betegek, azok, akik képtelenek ilyen és egyéb okokból a pénzt kezelni. Elveszítenék, elfeledkeznenek róla, másokon keresnék az esetleg már nem is létező pénzecskejüket, és ebből nagyon-nagyon sok bonyodalom származna. Az ilyenek pénzét a pénztáros veszi kezelésbe — gondozásba. A bevásárló nővér hetenként két alkalommal megveszi nekik amire szükségük van. Ez a pénzkezelési mód a lakók érdekeit szolgálja, és szigorú ellenőrzés keretei között zajlik le.

Vannak azonban értetlen emberek — főleg a „gondos” hozzátartozók köréből, akiknek nem tetszik ez a pénzgazdálkodási módszer. Az ilyenek általában csak nyugdíjkifizetés után jelennek meg a papa, mama, nagynéni meglátogatása címen, lényegében azonban csak azért, hogy zsebrevághassák „szeretetük” sápját, azt a kis pénzt, amiből az itt lakó öreg pótolhatná az egyáltalán nem lucullusi étrendet.

Most egy ilyen „áldottjósívvű” hozzátartozó rakta ablakba az intézetet, kifogásolva azt, hogy nyolcvan-egynéhány éves, magatehetetlen anyósa miért nem kapja kézhez 4000 forintos nyugdíja megmaradó részét? Miért? Hát azért, — mint ahogy azt már említettük —

nehogy elveszítse, elfelejtse, hogy van-e még belőle, majd aztán a közösség napokig hallgassa jogtalan sirárait: „Oda a pénzem!”

Az illető hozzátartozó, ha ennyire törődik anyósa pénzével, akkor miért adta intézetbe szegény öregasszonyt? Ha otthon gondozná, nem kellene a pénzt féltetnie! Mert az ilyen pénzéhes ember nem a „szeregett” rokon miatt aggódik, hanem feltehetőleg a várható örökség miatt!

Melléfogott egyébként ez alkalommal, mert ezzel a viselkedésével csak önmagát járatta le, és nem az intézetet. Csak az a baj, hogy az ilyen álpanaszok miatt a valódiakat, ha akadnának, már mindenki kételkedéssel fogja fogadni, ha egyáltalán meghallgatják!

Szonda Klára

Tagságunk figyelmébe!

Szövetségünk új főtítkára, Erhartné dr. Molnár Katalin minden hónap első csütörtökjén 8 és 18 óra között fogadónapot tart székházunkban. (Budapest, XIV., Május 1. út 47. Telefon: 210-440.)

Szeretettel vár minden érdeklődőt, magán- és közérdekű ügyekben szívesen áll rendelkezésre.

Szerkesztőség

MIKRO ROVAT

„Légy a levesben”

Egy versenyről a versenyző szemével

A címet Végh Antal népszerű könyvéből a „Konzílium”-ból kölcsönöztem. Bár a megtörtént eseményt nem lehet meg nem történné tenni, az észlelt hibákról jobbító szándékkal szólni kell.

Egyesek levelet kaptak szövetségünkől februárban, melyben értesítették őket egy programpályázat kiírásáról. Mi, kettesek erről csak egyhetes késséssel, a „VAKOK VILÁGA” negyedik számában közzétett felhívásból informálódtunk. Most is bebizonyosodott, hogy az idő nagy úr! A munkákat 1988. március 14-ig lehetett leadni szövetségünk titkárságán. Szervezési hiba, hogy a bíráló bizottság csak három nappal később kapta meg azokat. A zsűri együtt, az eredményhirdetés előtt egy nappal, kilenc óra alatt 18 programot nézett át.

Mint már említettem, az idő nagy úr, s a számok mindent elárulnak. Ennyi idő alatt, ennyi alkotást átnézni csak felületesen lehet. Ezen a versenyen a kulcsin megsemmisítő győzelmet aratott a tartalom felett. Az eredményhirdetés a „MIKRO SZÁMÍTÓGÉP 88” kiállításon volt március 22-én. „Vigaszdíjat”, s vele fejenként 2000,— Ft-ot négyen kaptak.

Közülük Várhelyi Iván és Czizmazia Rafael, egy délután megírható, azonos témájú és című művel nyert. Borbély Lajos a harmadik „vigaszdíjas”, a „GAZDÁLKODJ OKOSAN” szimulációját készítette el. Az ötlet nagyon jó, bővíti a játékok körét, melyekkel szülők és gyermekeik közösen játszhatnak. Az indoklásban pár hibát említett meg az elnök. A cikk írójának programja is társasjáték szimuláció. A „SKÁLA RALLY” BRAILLELAB változata. Ha megenged a tisztelt olvasó egy vallomást, elmondom, hogy ezzel a játékkal azért kezdtem el foglalkozni, mert nincs benne dobókocka. Itt az ész játssza a főszerepet. A szabály kétségkívül nagyon bonyolult, első hallásra nem minden pontja érthető, de a piac manapság igen bonyolult társasjátékokkal van tele. Ha a szülők szemébe dobnák azokat a játékokat, amiket ránézésre nem értenek meg, tele lennének a kukák társasokkal (DIÁK SZLENG). A program rosszul intonál, s van benne pár sor, amit a programozó szleng szemétnek nevez. A szemét nem befolyásolja a program futását, csak foglalja a helyet a RAM-ban. „Könnyesre” neveltük a szemünket a „Kugli” futtatása

közben, hallottuk a harmadik díjat nyert program ismertetésében. Szerintem a harmadik RUN után unalmassá válnak a kírímek. A poétát, Schuck Antalt 3000,— Ft-tal jutalmazták a bírálók.

Dr. Szél Lajos két felhasználói programja lett a második, 4000,— Ft-ot kapott. Itt felvetődik a kérdés: miért csak a második lett? Hiszen szövegszerkesztőt sokkal nehezebb írni, mint gyufa programot. Vagy netán ebben is volt annyi hiba, mint a másik első díjas alkotásban a „Ki nevet a végén”-ben?

Brátán Ferenc ötlete is kiváló, mert közkedvelt játékot írt át BrailleLabra. Futtatás során egy drámának lettünk fültanúi. A program megvakul. Az utolsó figura célbajuttatása közben (bár üres a kocka ahová lép-nénk) szépen intonálva így szól: „Úgy látom a sajátodat is eltaposnád”. Megtévesztő ha valaki változtat egy népszerű játék szabályán.

A zsűri 5000,— Ft-os gyorssegélyt utalt ki új „sorstársunknak”.

Remélem a jövő évi versenyt időben írják ki a szervezők. A Kosik Pál emlékversenyen is a tartalomnak fogok szurkolni.

Lukács Sándor

*

Vegyes érzelmeket váltott ki belőlem Lukács Sándor olvasói levele. Ellentétben véleményével, én örülök a Mikrovilág '88 alkalmából kiírt versenynek; nem hiszem, hogy jó lenne meg nem történné tenni.

Ertékelem olvasóink figyelmét, remélem, sőt kérem, hogy

a jövő évi verseny megrendezésekor már az előkészületi munkákba is kapcsolódják be, megerősítendő jobbító szándékát.

A verseny megszervezését és lebonyolítását a szigorú kritikai megjegyzések ellenére is jónak tartom. Meghirdetése objektív okok miatt késett, a döntés nem az időpontra irányult, hanem arra, hogy adott lehetőségek között sikerülhet-e.

Egy új kezdeményezést csak úgy lehet eredményesen megvalósítani, ha nagyon nagy bizalom és hit van abban, aki vállalja a feladatot. Ez a verseny választ adott egy sor olyan bizonytalanságra, ami felmerült a VAKSÁG ÉS A SZÁMÍTÓGÉP vonatkozásában, és a válasz az EMBER ÉS A SZÁMÍTÓGÉP lett. Ez akkor is tény, ha tudomásul vesszük, hogy egy versenyen még akkor sem győzhet mindenki, ha nincs vesztes. Ez nem küzdelem volt: itt versenyzők, zsűri, szervezők nem egymás ellen, hanem egy célért cselekedtek.

Első gondolatom az volt, hogy tételenként kiigazítsam olvasónk tévedéseit. Ehelyett elmondom, hogy a zsűri szakértelme garanciája volt az igazságos döntésnek. Pártatlanságához kétség nem férhet. Arató András — a zsűri elnöke — telefonon kért tanácsomra elmondta, hogy:

— elegendő idő állt rendelkezésükre a pályaművek elbírálására.

(Ha ellenőrzi számításait olvasónk, erről maga is meggyőződhet.)

— Olyannyira nem volt felületes a bírálat, hogy kivétel

nélkül, még a szándékosan titkosított programokat is kilistázták.

— Éppen a felsorolt nyertesek programjaiban talált hiányosságok miatt lettek a díjak úgy átcsoportosítva, hogy kifejezzék a benyújtott pályaművek közötti arányokat.

A verseny eredményhirdetésekor megfogalmazta a zsűri azokat a javaslatokat, melyeket a jövő évi versenyre megszívlelendőnek tartott. Pl.: a versenyzők önmaguk mutassák be futás közben programjaikat, adjanak le listát is a kazettához, stb. Ezek az elképzelések még nem véglegesek.

Eldöntött tény viszont, hogy a pályázat neve Kosik Pál Emlékverseny legyen. Valamennyi résztvevő hozzájárult, hogy versenyprogramja „közkinccsé” váljon. Mivel az árueledés keretében ezek bárki számára megvásárolhatók, ki-ki saját maga is eldöntheti, hogy egyet-ért-e a zsűri döntésével.

Kedves Lukács Sándor!

Levelére válaszolva, hadd nyugtassam meg: ez a pályázat egy új kezdeményezés első lépése volt. Vak és látó emberek együttes munkájának eredményeképp született.

Kérem, hogy ebben a szegényes helyzetben bizakodással és örömmel odaitélt díjakat ne csúfolja ki, lelkes és szorgalmas sorstársait ne bántsa meg.

Kritikájával, ötleteivel, szabad idejével legyen segítségünkre, s akkor biztos nem fogja úgy érezni, hogy légy van a levesben.

Csak Valéria

LAK ISTVÁN

A Tiszától a trópusokig

Balogh János 1913. február 19-én született Észak-Erdély és Kárpát-alja határán, a Felső-Tisza jobb partján fekvő Rahó város közelében lévő Nagybocskó községben. Az ottani iskolába helyezték át édesapját, aki nem sokáig taníthatott, mert besorozták katonának. Mint anynyian mások, ő is elesett az I. világháború harcaiban, sírját sem találták meg. Édesanyja a nagy spanyolnátha járványban halt meg 1920-ban. A korán árvaságra jutott kisfiú anyai nagyszüleihez került a túrkevei Ecseg pusztára. Nagyon kellemes környezetben nevelkedett ott, ahol vele együtt 12 gyermek volt. Nagyapja református kántortanító volt. A kisiskolás Balogh János a kántorlakásból az iskoláig naponta gyalogolt, jó idő esetén mezitláb, több km-t. Nagyapjától örökölte a természet szeretetét, tanulhatta is, hiszen a tanító férfi Herman Ottót (1835—1914, természettudós, néprajzkutató, író, politikus) kalauzolta az alföldi pusztákon.

Elemi iskoláit Balogh János néhány évig végezte Túrkevén, majd tízéves korában egy budapesti református árvaházban folytatta és fejezte be. Középsiskoláit Budapesten, az egykori híres fasori (régén Vilma királynő út, amelyet általában fasornak neveztek) Evangélikus Gimnáziumban végezte. Már a gimnázium éveiben távoli földrészek

felkeresésére készült, a nagy világutazók nyomában. 60 esztendővel ezelőtt, 15 éves korában leírta, hogy trópusi zoológus lesz. 22 éves korában doktorált állattanból, és 1935-ben nem fogadott el egy fizetéses tanársegédi állást a növénytan tanszéken, mert zoológusként akart dolgozni. Az egyetem elvégzése után hat évig ingyenes gyakornok volt. Tolnai Világlapjánál (Tolnai Simon 1868—1944, nyomda-, lapvállalat tulajdonos és könyvkiadó; híres képes heti lapja igen népszerű volt, nagyon sokan olvasták. Az újság a felszabadulás után szűnt meg.) tevékenykedett, ott kereste „vékony” kenyerét, ismeretterjesztő tudományos cikkeket írt az újságnak. Így lett a természettudománynak valóságos népnevelője, mert nemcsak tudományos témákat magyarázott egyszerűen, érthetően, hanem nevelt is, egymás iránti megbecsülésre, a körülöttünk lévő világ szépségeinek megláttatására, felfedezésére. Közben rengeteget sportolt, úszott, atletizált, mert nem szobatudósnak készült.

Később egyetemi magántanár, majd akadémiai kutatóként dolgozott. Az ökológia (görög szó, jelentése környezetten, az élőlények és a környezet viszonyának tudományos kutatásával foglalkozó tudomány, a természettudományok egyik legfrissebb hajtása.) területén végzett kiemelkedő kutató munkásságáért az 1960-as évek elején Kosuth-díjat kapott. Dr. Balogh János 1965 óta tagja a Magyar Tudományos Akadémiának.

Már elmúlt 50 éves, amikor 1963-ban először eljutott az

annyira áhitott trópusra, az afrikai Brazzaville Kongóban. Attól kezdve 75. születésnapjáig 26 alkalommal járt külföldön, hogy a trópusok őserdeinek élővilágát kutassa, és egy 200 millió évvel ezelőtt szétesett őskontinens ötfelé eltávolodott darabjainak talajmintáit és talajlakóit gyűjtse össze. Tudományos expedíciós útjai során járt Afrikában, Dél-Amerikában, Ausztráliában s az óceániai szigetvilágban (Új-Guinea, Új-Kaledónia, Új-Zéland). Őt világrész módszeresen begyűjtött faunája (apró állatok) az ember pusztítása következtében máris fosszilis (megkővült, konzervált) faj. A világviszonylatban egyedülálló hatalmas anyagot a „háztizsákos” magyar tudós gyűjtötte össze, nem egyszer nehéz körülmények között, kitartó kemény munkával mentette meg dokumentumként az utókor számára. Legutóbb tavaly járt Új-Kaledóniában.

Dr. Balogh János neve nemcsak a tudományos kutatások révén vált ismertté, hanem népszerű televíziós sorozatai — A napsugár nyomában, és A megsebzett bolygó, rádiós előadásai — köztük az Érdekes szigetek és a Muzsikáló természet, valamint könyvei alapján is. Kutatásainak, gyűjtőmunkájának tapasztalatai, eredményei számon nyelvre lefordítva, több országban is megjelentek. Munkássága révén ma már világszerte elismert tudós. Dr. Balogh János néhány éve nyugdíjban van, de szinte minden idejét változatlanul régi munkahelyén az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állatrendészeti és Ökológiai Tanszékén tölti.

„Már beesteledett, de még nem harangoznak” egy nyilatkozatában dr. Balogh János idézte Herman Ottót az őt kérdező újságírónak, majd így folytatta: „A harangszóra nyugodtan, derűsen várok... De addig fel kell dolgozni a begyűjtött hatalmas anyagból mindazt, amihez személyes tapasztalatom és tudásom nélkülözhetetlen. A többi úgy kell hagyományoznom, hogy a nyomomban járók használni tudják... Most készülő két tudományos kötetem befejezése után szeretném egyetlen könyvbe menteni 26 utazásom legfontosabb ismereteit. Ha már videóra nem futotta, legalább a papír őrizze meg, amit láttam, tapasztaltam. Persze örülnék, ha maradna még időm „felparcellázni” ezt az élményvilágot.” Dr. Balogh János szinte állandóan foglalkozott és foglalkozik ma is a környezetünket tisztító jelenségekkel (őserdők irtózatos irtása, kitermelése, vízvezetékhalózatok csatornarendszerek nélküli építése, a termőtalajok túlzott műtrágyázása) az emberiség jövője érdekében.

Otthonának légkörét tanárnő felesége, — aki még ma is tanít, — lányának és két fiának családja, hét unoka teszi melege. Megmaradó kevés szabadidejében a klasszikus zeneirodalom remekeit, valamint a természet hangjait hallgatja, tanulmányozza.

Felesége iskolája előtt szomorúan nézi az autóból kiszálló diákokat, akiket „megkíméltek” néhány száz méteres gyaloglástól.

Sok terve megvalósítását fiatal munkatársak és számítógép

segíti. Fiatalok között él elég sokat és minden bizodalma abban van, hogy jobban bánnak majd természeti örökségükkel, mint apáik.

Dél-Amerika őserdeiben

Dr. Balogh János akadémikus tudományos expedíciós útjairól, főként a dél-amerikaiakról tartott előadást. 1988. március 8-án délután nagy örömmel el látogatott hozzánk dr. Balogh János professzor, biológus, ökológus. Turista szakosztályunk szervezésében mintegy 140 érdeklődő — köztük diákok és tanáraik a vakok és a gyengénlátók budapesti általános iskoláiból vettek részt az eseményen.

Még a találkozó előtt szövet-ségünk hangoskönyvfelvevő stúdiójában Auervek Imre, a stúdió dolgozója rövid riportot készített professzor vendégünkkel a Gyógymasször című szakmai folyóirat hangos melléklete számára.

Ezután budapesti székházunk nagy előadó termében folytatódott a rendezvény. Dombóvári Ferenc kulturális előadó üdvözölte a kiváló tudóst. A köszöntés után dr. Balogh János előadásában többek között elmondta: „Dél-Amerikában sokszor jártam. Nincs egy olyan ország sem, a földrész északi végétől a déli csücskéig, ahol legalább egyszer meg ne fordultam volna. A kontinens két legszebb területén, az amazóniai nagy őserdőben és az Andok hegyvidékén többször is jártam. Az amazóniai nagy őserdőben, ahol a mi Molnár Gáborunk (1907—1980., dél-amerikai utazó, vadász, baleset következté-

ben látását elveszítette, majd ezután író) annyit járt és annyira visszavágyott, ott én vagy ötször fordultam meg, kifejezetten tudományos célból.

Nem lehet a tudományos munkát, az állatgyűjtést úgy végezni, hogy az ember bele ne botoljék váratlanul olyan eseményekbe, olyan helyzetekbe, amelyekről érdekességüknél fogva ne tudna mesélni. Azért kellett nekem Amazóniába mennem, az volt a tudományos tét, hogy a trópusi őserdők talajában élő apró állatok tulajdonságait kutassam, vizsgáljam. Ezekkel a talajban élő apró állatokkal foglalkozom. A trópusi őserdőnek két olyan fő csoportja van, ami egy zoológust (állatokkal foglalkozó biológus) érdekel, az egyik a síkvidéki, a másik a hegyvidéki őserdő. A síkvidéki őserdőben nincsenek évszakok, megállás nélkül nyár van. Azt lehet mondani, hogy szinte szünet nélkül esik az eső. A fák örökzöldek, a lombjukat levenként vesztik el. Lát néha az ember egy-egy csupasz fát is az őserdőben. Miután ezekben az őserdőkben a páratartalom és a hőmérséklet szinte változatlan, ezért itt roppant ősi típusúak azok az apró állatok, amelyek a talajban élnek. — Parányi állatok gyűjtésével, tanulmányozásával foglalkozom. Ezek az állatkák ősi tulajdonságokat őriztek meg, nem változtak sok millió év alatt. Az ősi modell jelentették számomra ezek az erdők talajaiban élő állatok.

Amazóniától nyugatra fel-emelkedett jó pár millió évvel az Andok, ez a hatalmas hegylánc. Az Andokban éjjel már lehül a levegő, az esős idősza-

kot száraz követi. A hegyvidéken a növények és az állatfajok egy része alkalmazkodott a magaslatokhoz. A síkvidéki növények és állatok a megváltozott körülmények között a hegyen kissé átalakultak. Minél feljebb megy az ember az erdőkben, annál több a moha, annál nagyobb a lehülés. Abban a magasságban, ahol már vége van az erdőnek, négyezer m körül, pl. a Chimborazonak az oldalában, ott gyephavas, bokrokkal, meg fűvel borított terület jelenik meg. Ezeket a területeken, úgy is mondhatnám, hogy egy nap alatt a négy évszak lezajlik. Éjjel fagypontra alá megy a hőmérséklet, erre az időre minden élőlény egy rövid téli álmat alszik vagy elbújik. Nappal pedig nagy forróság van, délben olyan a hőség mint az egyenlítő alatt, a síkságon. Egyes állatfajok e nagy hőingadozáshoz csodálatos módon alkalmazkodnak, pl. egy nagytestű kolibrifaj, valamivel nagyobb mint a hüvelykujjunk, a Chimborazzo kolibri. Erről csak az utóbbi 15 év alatt állapították meg a következő megdöbbentő dolgot: a Chimborazzo kolibri alkonyatkor, amikor a levegő kezd lehűlni, bebújik valamilyen rejtekhelyre, oduba és éjszakára hibernálja magát, úgy mint a fantasztikus regényekben az úrhajós, lehúti saját teste hőmérsékletét, fiziológiai úton kb. 20 °C-ra. Ha ezt nem tenné meg, akkor a kb. 40 °C-os hőmérsékleten — mada-raknak ennyi a testhőmérséklete — olyan gyors lenne az anyagcseréje, hogy reggelig elhasználná saját testét, éhen pusztulna, azért, mert nem tu-

dott táplálékhoz jutni. Reggel amikor újra jön a meleg, fokozatosan visszaszerzi testhőmérsékletét, de még nem tudjuk, hogy hogyan. Ezután elkezd újból „élni”, repülni az apró rovarok után, hogy táplálkozzék. Nagyon sokat kell neki táplálkozni, tartalékot gyűjteni, hogy ezt a naponta ismétlődő, alkalmazkodó életmódot folytatni tudja. Ez a hibernációs folyamat nemcsak azért érdekes, hogy milyen csodálatos életmódja van egy ilyen madárnak, hanem azért is, mert ha ezt a mechanizmust meg fogják tudni, meg is fogják ismerni, akkor ezt majd fel lehet használni a gyógyászatban. Súlyos betegségekben szenvedő embereket, pl. vese-, szív működési elégtelenségekben szenvedőket élettani úton egy ilyen biológiailag hibernált állapotba hozzanak, hogy leszálljon testhőmérsékletük, ezáltal szervezetük pihenjen, gyógyuljon. Ugyanebből a célból tanulmányozzák, hogy milyen hormonrendszerük van a téli álmat alvó állatoknak.”

Találkozások — emlékek

A következő részben arról beszélt dr. Balogh János, hogy tudományos expedíciós útjai során főként az angol nyelvet használta, de ha csak lehetett szívesebben beszélt németül, mert azt jobban érti. Külföldi útjai során szinte mindenütt találkozott idegenbe szakadt magyarokkal. E találkozások emlékéből néhány gondolatot idézünk: „Számomra mindig szerencse és öröm is volt, ha öszszetalálkoztam egykori honfi-

társaimmal, mert a legtöbb segítette munkámat. De azt is tapasztaltam, hogy többségük eléggé szerencsétlennek érzi magát, még akkor is ha gazdag... Nem tudom eléggé tisztelni azokat az embereket, akik nem adják fel a magyar nyelvet még azután sem, hogy hosszú ideje külföldön élnek...

Új-Guineában 1965-ben voltam először. Ott találkoztam Szent-Ivány Józseffel, aki egyetemi társam volt, nálam két évvel idősebb. E szigeten sok magyar orvos is élt. Dr. Szent-Ivány József 1945 után került ki Új-Guineába, sokat segített nekem. Külföldön is elismert kiváló tudós, a Kelet-Ázsiai Tudományos Társaságnak ő volt az első nem angolszász születésű elnöke egy cikluson keresztül... Mostanában hallottam, hogy a Magyar Tudományos Akadémia ez évi májusi közgyűlésén tiszteletbeli tagjává fogja választani az Ausztráliában élő kiváló magyar származású tudóst. Sajnos ő szegény már nagyon beteg a szívével. A felesége írta, hogy férje nagyon szeretne hazajönni és részt venni a számára legnagyobb elismerést jelentő ünnepi eseményen. Szeretné ezt még megélni. Dr. Szent-Ivány József felesége Lakatos Mária, annak a Lakatos Gézának a lánya, aki Horthy Miklós kormányzó miniszterelnöke volt 1944-ben és megpróbálta az ún. „kiugrási” kísérlettel hazánkat elszakítani a német fasisztáktól... A lányáékhoz csak 1965-ben utazhatott ki Ausztráliába. Sajnos, kint halt meg, ott is van eltemetve, mert a második útja alkalmával szívroham végzett vele.

Odakint halála előtt még találkoztam vele, akkor azt mondta nekem: Kedves fiam én hazamegyek. Az én áldott feleségem ott van eltemetve, mellette szeretnék pihenni... Lakatos Géza ruhái, kitüntetései Budapesten a Hadtörténeti Múzeumban vannak elhelyezve. — Így békél meg lassan ez az ország.”

Ezután kérdésekre válaszolt professzor vendégünk. Többek közt elmondta: „A kisgyermeknek az életük első szakaszán apára, anyára, esetleg testvére és családi környezetre van szükségük, amíg az óvodáskort el nem érik...

Már régen volt az, amikor azt mondtam a kedves Bujtás Amáliának, hogy nekem rengeteg olyan hangfelvételem van, amely madarak és különböző állatok hangját őrzi, csináljunk ebből egy műsort a rádióban. Ezután megszületett a Muzsikáló természet című műsor, amelynek kiváló szerkesztője Bujtás Amália, aki ugyanúgy mint én földrajz-biológia szakos tanár, neki köszönhetem, hogy ezek az összeállítások jók, mert nagyon szigorú bírálóm. Nem szégyenlem, hogy ilyen műsorokat is csinállok. Miért volna baj, tudós létemre, hogy emberekkel érzelmileg kommunikálok, nem kell mindig az észre hatni...

Nekem a munka soha nem jelentett terhet. Tulajdonképpen én semmiért nem szenvedtem meg, mert annyi örömet adott minden, amit csináltam; azt soha nem éreztem szenvedésnek... Azt hiszem a mai világnak egy kicsit az is a baja, hogy úgy élünk mint a csecsemő a pólyában, csak kinyújtjuk

a kezünket, amit kívánunk megfogni és a szájunkba dugjuk. A teljesült vágyak közepette boldogtalanná válik egyik fiatal generációnk a másik után, mert nem vágyakozik...

Engem is úgy vonzott a trópus mint Molnár Gábort, természetes, hogy összetalálkozunk. Ő néhány évvel idősebb volt nálam. Amikor a háború után összeverődünk, mondtam neki, hogy Gábor, megyünk az őserdőbe. Írtunk is a brazil kormányoknak... Soha nem kaptunk rá egy sor választ, egyikünk sem... Gáborral jó barátságban voltunk. Azt tiszteltem benne nagyon — az ő könyveiben számomra túl sok állat szerepelt, én olyan gyakorisággal nem találkoztam velük az őserdőben —, hogy zoológiai leírásaiban egyetlen tévedés sincs. E megállapítást el kellett mondanom, és ez nem egy elhunyt barátom emlékének, egy népszerű magyar írónak szól, hanem az ő hiteles ábrázolásának. Könyvei annak idején, mikor megjelentek, nagy hiányt pótoltak a magyar népszerű természettudományi irodalomban.

A maga idejében Molnár Gábor hivatást töltött be könyveivel, ez tény...

Igen az eszménykép. Én nem szégyenlem azt, hogy eszményképet választottam, ezt még most öregségemben sem szégyenlem. A fiaimnak is, amikor kicsik voltak — az egyik már 40 felett van, a másik a 30-as éveinek végén —, mindig mondtam nekik, hogy higgyetek valamiben, akár Istenben, akár a marxizmusban, mert valamiben hinni kell, és amiben hiszünk,

aszerint kell cselekednünk. A legszörnyűbb ember az, aki közömbös. H. G. Wells a kiváló regényíró írta le valahol, hogy csak a közöny tudja elpusztítani a világot. Ez egy hihetetlenül bölcs igazság... A hazugságot tartom a legnagyobb bűnnek. Úgy érzem, a mellettem lévőknek akkor mondom igazat, ha nem azt mondom, hogy előre, hanem utánam. Nagy különbség van e kétfajta felhívás között...

Van-e az életben fontosabb és lényegesebb dolog mint az, hogy szeressük azokat, akikkel együtt vagyunk?

Dr. Bódi István főtítkár köszönte meg a jelenlévők nevében dr. Balogh Jánosnak ezt a felejthetetlen előadást, élménybeszámolót.

Végezetül azt kívánjuk a kiváló tudósunk, nevelőnek és melegsívű embernek dr. Balogh Jánosnak, hogy az a bizonyos „este” nagyon hosszú legyen.

1957. május 24/25-én folyt le Halléban a Német Vakok Általános Szövetségének (ma az NDK Vakok és Gyengénlátók Szövetsége) alakuló kongresszusa. Ezzel egy egységes demokratikus vakügyi szervezet jött létre, amely megőrizte és tevékenységében ébren tartja a haladó polgári vakképzés humanista tradícióit, a progresszív vakügyi szövetségek demokratikus hagyományait és sok vak antifasiszta forradalmi eszméit. A szövetség megalapítása megfelelt a vak állampolgárok azon egyre fokozódó szükségletének, hogy ők is viseljék a felelősséget a szocialista társadalom építéséért. A szövetség kezdettől fogva azt a célt tűzte maga elé, hogy támogassa a vakokat (később a gyengénlátókat is) a társadalmi életbe való integrálódási törekvéseikben és hogy a legszorosabban együttműködjön a munkásosztály pártjával, az állami szervekkel, a szervezetekkel és intézményekkel. Ez a célkitűzés a továbbiakban is aktuális marad.

A látássérülteknek, mint csoportnak, az integrálódását ugyan már elértük — a szocialista életmód kialakulása és egy sor törvényes előírás képezik ennek objektív alapját —, az egyes egyén integrálódása azonban állandó folyamat marad. Családi körben, a munkahelyen és a társadalmi életben a vaknak, vagy gyengénlátónak hozzátartozói, kollégái és más partnerek segítségével olyan nehézségeken kell úrrá lenni, amelyek a látássérüléséből adódnak.

Az NDK-ban kereken 35 000 vak és mintegy 70 000 gyengénlátó állampolgár él. A szövet-

A Külföldi vakügyi Sajtó hasábjairól

DR. TH. NICOLAI

Rehabilitáció — integráció — gondozás

Az NDK Vakok és Gyengénlátók Szövetsége harmincéves tevékenységének alapelvei

ség taglétszáma állandóan nő, jelenleg kereken 28 000. A 220 körzeti szervezet társadalmi elnökségei azon fáradoznak, hogy újabb látássérülteket vonjanak be a szövetségbe, hiszen csak így lehetséges a rendszeres gondozás és a hatékony rehabilitáció. Szemorvosok, látásérzések, szociális gondozók, pedagógusok és a rehabilitáció területén működő egyéb szakemberek jól bevált partnerei a szövetségnek abban, hogy a vakokat és gyengénlátókat meggyőzzék a szövetségi tagság hasznosságáról.

A szövetség munkájának bizonyítására álljon itt néhány tény: A kerületi és körzeti elnökségek 1665 gyermeket kuttattak fel 0 és 13 év között, 715 vakot és 950 gyengénlátót. Csak 1982. és 1986. között a kerületekben és körzetekben 163 rendezvényt tartottak a szülők tanácsadása keretében. 2739 bizalmi látja el egyénileg a 28 000 tag gondozását: ismerik az egyes tagok életviszonyait és segítenek a szociális problémák megoldásában. Így sok esetben a bizalmiaknak is köszönhető, hogy az elmúlt öt év során 2821 szövetségi tagnak javultak a lakáskörülményei,

hogy 1557-en kapnak házi gondozást és 2492-en mindennap meleg ebédet a népi szolidaritási szervezettől. 2579 szövetségi tag él intézetekben jelenleg.

A szövetség VIII. kongresszusa, amely 1987. június 19-én és 20-án ült össze Berlinben, az alábbi mottó jegyében állt: „Mindenkire szóljunk, mindenkit vonjunk be, senkit se hagyjunk egyedül”.

A szövetség tevékenysége fennállásának 30. évében olyan szintet ért el, ahol már arról van szó, hogy a munkát tovább kell differenciálni. Így a tagság különböző csoportjai egyre inkább speciális gondozási és rehabilitációs lehetőségekhez jutnak, így például a gyengénlátók, a többszörösen sérültek, a foglalkoztatottak, az idősek, a látássérült gyermekek szülei, a fiatalok.

Új lehetőségek nyíltak a szövetség berlini kulturális és tájékoztató központjának beindításával. Ez az intézmény a látássérültek tájékoztatására, képzésére és szórakozására, valamint öntevékeny művészi foglalkoztatására, rehabilitációjára és a közösségi kapcsolataik ápolására szolgál. Ezenkívül a találkozó és tapasztalatcserék

helyszíne is lesz. A jövőben állandó kiállítás nyílik a vakok és gyengénlátók ügyének történetéről és jelenéről, és látóknak is bepillantást enged társadalmi életünk ezen területére. Ennek az intézménynek a jubileum évében való átadása további

látható jele annak, hogy szocialista államunk támogatja munkánkat.

Célunk az, hogy mindent megtegyünk országunk látássérült polgárai javára, az NDK erősítésére.

(Fordította Pálfi Ferenc)

Legyünk aktívabbak

Lengyelországban 1957-ben alakult meg a Vakok Szövetkezeteinek Szövetsége, amely a Rokkantak Szövetkezeteinek Szövetségén belül jött létre és kezdte meg tevékenységét. Hat évvel ezelőtt a Vakok Szövetsége elnyerte a teljes önállóságot.

A Vakok Szövetkezeteinek Központi Szövetsége pedig 1987-ben ünnepelte alakulásának 30. évfordulóját (lengyel) rövidítése CZSN).

A Szövetség 33 szövetkezetet egyesít magában, amelynek összesen 18 511 fő a tagja. Ebből az I. és a II. rokkantsági kategóriába tartozó vakok létszáma 9784 fő, a III. és a IV. kategóriába tartozók száma 612 fő, valamint a más jellegű rokkantak száma 1754 fő.

A CZSN ma már gazdasági hatalomnak számít. Saját vállalkozásai vannak, s emellett részt vesz a környezet számára társadalmilag fontos tevékenységek anyagi támogatásában. A szövetkezetek termelési értékeit már milliárd zloty nagyságrendben fejezhetik ki.

Az évforduló kapcsán a CZSN elnökével, Marian Golvala elvárral készült az alábbi interjú.

Riporter: Önt mely problémák nyugtalanítják, mit kellene kihangsúlyozni és figyelembe venni az elmúlt 30 év tapasztalataiból?

Elnök: Létezik néhány olyan dolog, ami nemcsak nyugtalanít, hanem aggaszt is a jövőnkét illetően. Köztük a legfontosabb, hogy a szövetség tagjai elzárkóznak az aktív társadalmi munkák elől. A rehabilitációért felelős aktivisták fáradozásai ellenére nem tapasztaljuk a kultúrunk javulását, a művészeti együttesekben kívánatos résztvételt, a közművelődés szolgálatában való tevékenykedést és a mások iránti segítőkészséget. Egyik fő célunk, hogy társadalmilag hasznos, baráti kapcsolatok alakuljanak ki az emberek között. Ez egyben a legnehezebb feladatunk is. Sokszor tapasztalunk energiapazarlást, éppen nem a jó célokra, főként az ellenségeskedésekből adódóan. Ezt igyekszünk kiküszöbölni.

Szeretném, hogyha a barátság és a kölcsönös bizalom jellemelné valamennyi szövetkezetünk munkáját. Természetesen — ezt mondani sem kell —, a látó dolgozók is a barátaink.

Szövetkezeti munkánk elválaszthatatlan része a társadalmi munka. Egyik jelentős eredményként könyveljük el, ha segíteni tudunk a rászorultakon. Ez azért is fontos, mert sokszor a környezetünkön kívüli társadalmi tevékenységünk korlátokba ütközik. Így a legtöbb erőt a szervezetünkön, a munkahelyünkön, s legközelebbi környezetünkön belüli tevékenységekbe kell fektetnünk. Fontosnak tartom, hogy az ifjúságot társadalmilag és szakmailag aktivizáljuk.

Nagy problémát jelent a vak embereknek a szövetkezeteken belüli foglalkoztatása. Ezen a téren sajnos nem sikerült maradéktalanul teljesítenünk a legutóbbi kongresszusunkon kijelölt feladatainkat. Ez nem azt jelenti, hogy a foglalkoztatás terén megtorpantunk, mivel bizonyos előrehaladás azért megfigyelhető. Ez azonban a feladatokhoz és az elvárásokhoz képest kismérvű. Igyekszünk mindent megtenni az ügy érdekében. A szövetkezeteket kölcsönökkel és dotációkkal támogatjuk, s előnyöket biztosítunk számukra. Sajnos vannak tőlünk független tényezők is, amik nehezítik a helyzetet. A szövetkezetekben kevés a munkahelyek száma. Nem mindig folyamatos a termelés. Kooperációs kapcsolatban állunk több vállalat- tal is, de némelyikük nem mindig teljesíti a kitűzött terveket. Előfordult, hogy a vállalatok nem kezdték meg időben termelésüket, s ugyanakkor mi jelentős munkát fektettünk be az együttműködésbe.

Hiszem, hogy 1990-ig további háromezer vak embert sikerül

munkába állítanunk, ahogy azt legutóbbi kongresszusunkon elterveztük.

Riporter: Miként szándékoznak megünnepelni a 30. évfordulót?

Elnök: Az erre vonatkozó elképzeléseink szerények. Vannak ugyan sikereink, de elég sok a gondunk, ami országunk helyzetére is jellemző. Ezért az idő nem alkalmas a nagy kiadásokkal járó ünneplésre. Egy ünnepi ülés keretében emlékezünk meg az évfordulóról, ahová kb. 200 vendéget hívunk meg. Beszélünk a sikerekről és a kudarcokról, s nem utolsó sorban a múlt-ról. Diszbeszédet adunk, majd a „Bydgoszcz” vak együttes felépésére kerül sor.

Riporter: Ez év augusztusában néhány napot Svédországban töltött. Mi volt utazásának célja és mik a tapasztalatai?

Elnök: A világ ezt az évtizedet, az ENSZ javaslatára, a rokantak, az idősek és a korlátozott képességű emberek támogatására szenteli. A svéd fővárostól 20 km-re lévő kis szigeten egy szakmai konferenciára került sor, ahol az eltelt öt év eredményeit értékeltük. ENSZ szakértőként vettem részt a konferencián. Előadást tartottam a Lengyelországban élő vak emberek helyzetéről. Az előadás komoly érdeklődést keltett a hallgatóság körében. Kérdéseket tettek fel. A Lengyelországban alkalmazott rehabilitációs módszerek iránt érdeklődtek, valamint céljaink és eredményeink felől faggattak. Említést tettem a háborúban megvakult katonák szövetségéről, amely nagyon aktívan tevé-

kenykedik szervezetünkön belül. Eredményeink, összehasonlítva más országokéval, szépnek mondhatók. Természetesen nem beszélek itt a nagyon fejlett és gazdag országokról, bár az ottani szociálpolitika nagymértékben korlátozza a vakok aktivizálódását. Ezen a konferencián egyik aktivistánk komoly kitüntetésben részesült. Az országok közötti sikerekért és a rehabilitációban végzett munkájáért megkapta az ENSZ főtít-

kárának oklevelét. Ugyanilyen oklevelet kapott a svéd szociálpolitikai miniszter, s egy-egy kiváló aktivista az USA-ból, s Nagy-Britanniából. Nem dicsekvésképpen említtem ezt, hanem csak azt akarom mondani, hogy nagy elismerés ez nekem is és mindenkinek, aki a fogyatékos emberek ügyét szolgálja. Megjelent a „Pochodnia” c. lengyel vakügyi újság 1987. 10. számában.

Fordította: Lázár Éva

Egy új sorozat ígérkezik

Pár napja kedves küldeményt kaptunk Semseyne Legeza Iónától, Miskolcon élő sorstársunktól. Régebbi olvasóinknak Öt nem kell bemutatnunk, hiszen verseivel lapunk hasábjain meglehetősen gyakran találkozhattak az irodalom kedvelői.

Leveléből idézünk:

„1982 óta rendszeres olvasója vagyok az Irodalmi Értesítőnek és a Vakok Világának. Az előbbi olvasásával magam bajlódom; sajnos, a hat év nekem úgy látszik kevés volt ahhoz, hogy a pontírást elfogadható sebességgel olvassam. Így hát a a VV. síkírásos változatát járatom; családom ezt az első laptól az utolsóig felolvassa nekem.”

Néhány kritikai észrevétel után a levél így folytatódik:

»És most a VV. márciusi számából idézek: „Kívánatos lenne, hogy a fiatalok vállalkozzanak cikkírássra, ezzel is gazdagítva a lap választékát.”«

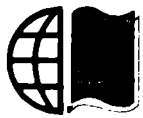
„Nos, igaz, hogy én már nem számítok fiatalnak a 37 évem-

mel, de szívesen írok havonta egy könyvrecenziót... Én az Új Könyvek állománygyarapítási tanácsadójának dolgozom: évi 24 recenziót kell küldenem. Ebben van új- és újból megjelent könyv. Az új művek kefelevonatát már jóelőre megkapom. Családomon kívül van fizetett felolvasóm is, és a fiam osztályfőnöke is beszervezett néhány diákot, mert a korábban saját magam által olvasott folyóiratokra látásom elvesztése után is előfizettünk.”

Nagy örömmel fogadjuk a kedves felajánlást, a levélhez mellékelte anyagból máris közreadunk egyet. A sorozatot szándékunk szerint folytatni szeretnénk, reméljük, az ismeretések megnyerik olvasóink tetszését és kedvet kapnak a művek elolvasásához.

Legeza Ilona sorstársnőnknek jó egészséget kívánunk és érdeklődéssel várjuk a folytatást.

Szerkesztőség

SZABÓ MAGDA (1917—)

Pilátus

A regény cselekménye 1960-ban játszódik Budapesten és vidéken. Szócs Iza, az elvált orvosnő budapesti főberletébe „menekíti” megözvegyült édesanyját. A patriarchális világtól megszokott tevékenységétől megfosztott öregasszony nehezen viseli a magányt. Nemrég elhunyt férje emlékébe fogódzik, életvitele és szemlélete erősebbnek bizonyul a leánya kínálta „racionális” komfortnál. Iza okos, magabiztos, praktikus: a baloldaliságáért meghurcolt néhai Szócs Vince lánya képtelen felfogni az idősebb nemzedék emocionális világát. Nem érti, csak tudomásul veszi anyja iszonyatos lelki vívódását, testi sorvadását. Féltő, elzáró maga-

tartása még jobban elmélyíti a nemzedéki szakadékot. Iza elvált férjének és a klinikai ápolónőnek emberi segítő szándéka későn érkezik: az idős asszonyt az emlékek és a „maradék” jövő kilátástalansága összeropantja, öngyilkos lesz. Iza vőlegénye, az író ekkor döbben rá: nem tartozhat menyasszonya kietlen világához. A tragédia kiteljesedik: az orvosnő magára marad.

(Szabó Magda regénye szenvedélyes, elkötelezett írás. Jó atmoszféráját, ritmusát azonban sajnálatosan zavarja a kötet egyik-másik figurájának, pl. Antal doktornak elnagyolt ábrázolása.)

KAGYLÓS MINTA. — 4-gyel osztható szemek.

1. 2 szemet jobbra, 2 szemet balra keresztezek, így váltom a soron végig.

Minden páros sor végig fordított.

3. 2 szemet balra, 2 szemet jobbra keresztezek, így váltom a soron végig.

LEVÉLMINTA. — Vigyázni kell, mert ez a minta szaporít, tehát kevesebbre kell kezdeni, mint amennyivel általában megszoktuk. Maga a minta:

1. 1 sima.

Minden páros sor mindig végig fordított.

2. 1 fordított.

3. 1 ráhajtás, 1 sima, 1 ráhajtás.

4. 3 fordított.

5. 1 sima, 1 ráhajtás, 1 sima, 1 ráhajtás, 1 sima.

6. 5 fordított.

7. 2 sima, 1 ráhajtás, 1 sima, 1 ráhajtás, 2 sima.

8. 7 fordított.

9. 7 sima.

10. 7 fordított.

11. 1 sima, 2 szemet simán egybe lekötök, 1 sima, 2 szemet simán egybe lekötök, 1 sima.

12. 5 fordított.

13. 2 szemet simán egybe lekötök, 1 sima, 2 szemet simán egybe lekötök.

14. 3 fordított.

15. 1 szemet leemelek, 2 szemet simán egybe lekötök, a simát áthúzom a leemelt szemem.

PIS MÁTYÁSNE:

Kötésminták

FENYŐÁGAS MINTA. — 13-mal osztható szemek, 2 szél-szem.

1. 1 sima, 2 szemet jobbra keresztezek, 2 sima, 2 szemet jobbra keresztezek, 1 sima, 2 szemet balra keresztezek, 3 sima.

A páros sorokban minden szem fordított.

3. 4 sima, 2 szemet jobbra keresztezek, 3 sima, 2 szemet balra keresztezek, 2 sima.

5. 3 sima, 2 szemet jobbra keresztezek, 1 sima, 2 szemet balra keresztezek, 2 sima, 2 szemet balra keresztezek, 1 sima.

7. 2 sima, 2 szemet jobbra keresztezek, 3 sima, 2 szemet balra keresztezek, 4 sima.

Receptek

KAKAÓS LEPÉNY. — Hozzávalók: 1 tojás, 25 dkg cukor, 5 dkg vaj vagy zsír, 2,5 dl tej,

4 dkg kakaó, 25 dkg liszt, 1 sütőpor.

A tojást a vajjal habosra keverjük, hozzáadjuk a tej felét, a cukrot és a kakaót. 10 percig keverjük, végül hozzáadjuk a lisztet, a sütőport és a maradék tejet. Jól összedolgozzuk a hozzávalókat. Kisebb méretű zsirozott, lisztezett tepsibe öntjük a tésztát. Egyenletes, középmeleg sütőben 25—30 percig sütjük. Deszkára borítva, apró kockákra vágva, megszórhatjuk vaníliás cukorral, vagy megtölthetjük, mint a tortalapot.

CIFRA SAJTOS. — Hozzávalók: 15 dkg Ráma margarin, 15 dkg reszelt sajt, 1 dl tejszín, egy kiskanál só, egy kiskanál piros paprika, fél sütőpor, 25 dkg finom liszt.

A margarint jól kikeverjük a reszelt sajttal, majd tovább keverve hozzáöntjük a tejszínt. Belekeverjük a sót, piros paprikát és a sütőport is. A hozzávalókat jól összekeverjük és a legvégén adjuk hozzá a 25 dkg lisztet. A jól kidolgozott tésztát két cipóra osztjuk és legalább két órára hűtőszekrénybe rakjuk. Az egyik cipót kivéve 2—3 mm vastagra kinyújtjuk. Különböző formákra kiszaggatjuk. A kiszaggatott tésztát tojás sárgájával megkenjük. Tejét megszórhatjuk szemes mákkal, darált dióval vagy kóménymaggal. Tepsibe téve forró sütőben, erős lángon pirosra sütjük. Megbarnítani a tésztát sütéskor nem szabad, mert a sajt megkeseredik benne. Gyorsan süülő tészta, sütéskor ott hagyni nem ajánlatos! A második cipót csak akkor szaggatjuk ki, ha az első adag tészta már a tepsiben van.

Készülünk a Szöuli Olimpiára

Riport a magyar csörgőlabda válogatott olimpiai felkészüléséről, az előkészületi versenyekről és a Magyar Kupa tavaszi fordulójáról.

A csörgőlabda szakosztály az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően, ismét tájékoztatja a sorstársakat — akik évek óta figyelemmel kísérik tevékenységünket — a szakosztály munkájáról és felkészüléséről a Mozgás és Látássérültek II. Olimpiai játékaira.

Mint olvasóink előtt is ismeretes, első alkalommal 1981-ben Fuldában (NSZK) tették le névjegyüket a magyar vak sportolók, majd ezt követően szinte minden esztendőben hallattak magukról. 1983-ban Koppenhágában Európa bajnokságon, 1984-ben New-Yorkban az I. olimpiai és világtjátékokon, 1985-ben Olsztynban (Lengyelország) Európa bajnokságon, 1986-ban Roermondban (Hollandia) Világbajnokságon és 1987-ben Milton—Keynesben (Anglia) Európa bajnokság.

Válogatott csapatunk az elmúlt időszakban Európa- és Világbajnokságokon 65 alkalommal lépett pályára Európa és a világ legjobb csapatai ellen.

Csapatunk 29 alkalommal aratott győzelmet, 22 alkalommal döntetlenre mérkőzött és 14 alkalommal szenvedett vereséget.

A 65 mérkőzésen 131 gólt lőttünk ellenfeleinknek és 64 gólt kaptunk. Sajnos ezek között voltak olyan sorsdöntő gólok is melyek miatt már nem mérkőzhettünk az Európa baj-

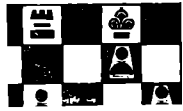
noki vagy világbajnoki érmeért. Így Koppenhágában 0:1 vereség Bulgáriától a döntőbe jutásért, New-Yorkban 1:2 a német csapattól a döntőbe jutásért, 1985-ben 0:1 vereség a Jugoszláv válogatottól az aranyéremért való küzdelemben, 1987-ben Milton—Keynes-ben 2:3 vereség Dánia csapata ellen, ezért nem mérkőzhetett csapatunk az európai bajnoki érmeért.

A fentiek ismeretében azok az olvasóink, akik már szurkoltak versenyein, meggyőződhetnek, hogy a versenyek ádáz hangulata mellett fantasztikus küzdőszellem, lélektani hadviselés és még számtalan apró momentum befolyásolja egy csapat eredményes szereplését.

Az európai és világversenyeken a selejtező mérkőzések egy vagy két csoportban általában 2—3 napig tartanak, időben reggel 9 órától este 8 óráig játsszuk mérkőzéseinket.

A résztvevő csapatok naponta 3—4 mérkőzésen lépnek pályára 2—3 órai időkülönbséggel. A rendezők a mérkőzések között általában nem biztosítanak kényelmet és pihenési lehetőséget. A nagy idegi és fizikai megpróbáltatások alatt az esetek többségében hideg élelemmel és üdítővel játsszuk végig a napot teljes erőbedobással.

Ilyen körülmények között fantasztikus jelentősége van a fizikai és lélektani felkészültségnek, az egymást folyton segítő önzetlen magatartásnak. Úgy érzem, hogy fenti néhány momentum megismertetése ol-

vasóinkkal szükséges ahhoz, hogy teljesebb képet kaphassanak válogatottunk felkészülési munkájáról, az előkészületi mérkőzésekről hazai és nemzetközi vonatkozásban egyaránt.

A magyar csörgőlabda válogatott olimpiai felkészülését 1988 január hónapban kezdte meg. Az első időszakban főképpen a speciális erőfejlesztésre és az úszásra helyeztünk különösen nagy súlyt. A Zalka M. Katonai Főiskola szíves támogatásával lehetőségünk nyílt heti egy alkalommal látogatni a Főiskola uszodáját; ez igen jó hatással volt valamennyi játékosra. Március hónaptól már heti két alkalommal labdás edzéseken vett részt a csapat — tekintettel a március 27-i Magyar Kupa mérkőzésekre. A Magyar Kupa versenyéhez a XIII. ker.-i Gyöngyös sétányi Általános Iskola vezetője adott tornatermet díjmentesen a szakosztály számára.

A Magyar Kupa I. fordulója:

1. Kozmosz	11:6	9 pont
2. Boluna	11:9	6 pont
3. Hungária	15:13	6 pont
4. Viktória	10:11	6 pont
5. Fortuna	12:20	3 pont

A Magyar Kupát követően jelöltük ki a március végén Szófiában nemzetközi tornán résztvevő játékosokat. A bulgáriai nemzetközi tornán Szabó András (Kozmosz), Farkas Ferenc (Fortuna), Nagy István (Boluna), Németh László (Hungária) és Dinya Imre (Viktória) képviselte a magyar válogatottat. Ez az első nemzetközi verseny kiskissé elmaradt a várakozástól, bár a felkészülés kezdeti időszakában került rá sor.

A magyar válogatott eredményei:

Bulgária—Magyarország	3:1
Magyaro.—Bulgária B	5:4
Magyaro.—Lengyelo.	2:0
Jugoszlávia—Magyaro.	1:2
Magyaro.—Olaszország	1:0

Szófiai nemzetközi torna végeredménye:

1. Olaszország
2. Bulgária
3. Jugoszlávia
4. Magyarország
5. Lengyelország
6. Bulgária B

A magyar válogatott az érmeért lejátszott négyes döntőben két vereséggel a negyedik helyen végzett.

A szófiai torna után válogatott csapatunk folyamatosan készült az április végi dániai nemzetközi tornára, melyet Odenseben rendeztek meg a város 1000 éves fennállásának tiszteletére dán barátaink.

Az elutazás előtt április 24-én rendeztük meg a Magyar Kupa II. fordulóját.

Magyar Kupa II. fordulója:

A válogatott csapat április 28-án utazott el Odensebe. A tornán Szabó András, Németh László, Nagy István, Farkas Ferenc, Dinya Imre és Borbély Lajos vettek részt.

Csapatunk 28-án késő éjjel Koppenhágán keresztül repülővel érkezett Odensebe. Pénteken kora reggel ébredtünk, mert a rendezők de. 10 órára tervezték a torna megnyitását, melyen részt vett és köszöntött bennünket a város szociáldemokrata polgármestere.

Csapatunk a szerencsés sorsolás folytán csak a harmadik mérkőzést játszotta, így a megnyitó után alkalma nyílt a

fiúknak egy kis pihenésre és kávézásra is.

11.30 Magyaro.—Lengyelo.	4:0
Farkas Ferenc	2 gól
Szabó András	2 gól

Csapatunk igen szervezetten és nagy lelkesedéssel játszott és megérdemelten nyert.

13.30 Magyaro.—NSZK	2:3
Farkas Ferenc	1 gól
Szabó András	1 gól

Változatlanul jól szervezett lelkes játék mellett az utolsó másodpercekben veszítettünk.

16.00 Magyaro.—Odense	4:1
Farkas Ferenc	4 gól

Jó támadójátékkal és igen szervezett védekezéssel nyertünk.

Április 30-a szombat:

15.30 Magyaro.—Dánia B	2:0
Farkas Ferenc	1 gól
Szabó András	1 gól

Szervezett védekezéssel jó csapat és támadó játék.

17.00 Magyaro.—Dánia A	0:0
------------------------	-----

Nehéz mérkőzés, szép dobásokkal és védésekkel fűszerelve.

A körmérkőzések végeredménye:

1. Dánia
2. Magyarország
3. Német Szövetségi Közt.
4. Lengyelország
5. Dánia B
6. Odense

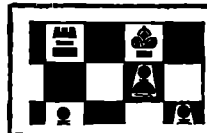
A körmérkőzések után a négyes döntő következett, ahol a csapatok már érmeért és a kupáért játszanak.

Középdöntő:

Dánia A—Lengyelország	2:4
Magyaro.—NSZK	2:1

Nagydöntő:

3.—4. hely Dánia—NSZK	3:2
1.—2. hely Magyaro.—Lengyelo.	6:1

1000 éves Odense kupa végeredménye:

1. Magyarország
2. Lengyelország
3. Dánia A
4. Német Szövetségi Köztárs.

A felkészülési versenyeket folytatva csapatunk május 20-án a Szlovák Vakok Szövetsége meghívására Lőcsére utazik nemzetközi tornára.

A felkészülés tavaszi időszakának utolsó nemzetközi eseménye Suboticán lesz, melyen csapatunk részt vesz, egyben befejeződik az olimpiai felkészülés első szakasza.

1988. július 5-től intenzív felkészülés a csapatjáték és játék-készség fokozása érdekében, szeptember 10-ig.

Szövetségünk a vele együttműködő szervezetek segítségével ez évben is megrendezi az Irisz kupát, mely már harmadik alkalommal kerül sorra és nemzetközileg is igen nagy népszerűségnek örvend. Külön kell köszönetet mondanunk az OFOTÉRT Vállalat vezetőinek szíves támogatásukért, mert nélkülük hasonló nemzetközi rangú eseményt rendezni nem tudnánk.

Az Irisz kupa így utolsó főpróbája lesz a magyar és a résztvevő európai válogatott csapatoknak is a szülői olimpia előtt.

Tálosi Ferenc
edző

mérföldet tesznek meg. A második kikötő innen 25 km-re van és a kereskedelmi, szállítási forgalmat bonyolítja le.

Az első számú kikötőhöz 192 lépcsőfokon, a Patyomkin lépcsőn juthatunk le az utasszállító hajókhoz. A 140 m hosszú, fent 12,50 m és lent 21 m széles lépcsőt — amely teljesen párhuzamosnak látszik fentről nézve — Armand Richelieu polgármester utasítására Boffó 1837—41 között építette meg. Odesszában 1875-ben indult meg a munkásmozgalom a dél-oroszországi területeken Dimitrij Uljanov, Lenin öccsének vezetésével, aki 1900—1901-ig volt a szociáldemokrácia vezetője.

Az 1905-ös polgárháborúban itt tört ki a híres Patyomkin cirkáló matrózainak felkelése. A cári önkény az akkori nevén még Richelieu lépcsőn lövettet a polgári lakosok közé. A Patyomkin cirkáló matrózainak felkelése emlékére kapta a lépcsősor a Patyomkin nevet. A kikötő a lépcsőtől balra lévő siklóval is megközelíthető, ha meg akarják takarítani a lépcsőmászást. Lent a tengerparton a lépcső alatt áll Vakulincsunak, a Patyomkin cirkáló matrózának, a felkelés egyik vezetőjének vörös gránit szobra. Fent, a Patyomkin lépcsővel szemben áll Richelieu tógában ábrázolt, klasszicista stílusban épült szobra, Martosz emelte 1826-ban.

A parti sétányon van a Primorszkij bulvár. Itt látható Voroncov gróf novorosszijszki kormányzó palotája, melyet Boffó 1826—27-ben épített. Ma úttö-

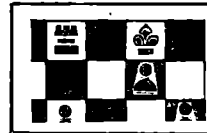
Feketetengeri hajóút

1986. május végén egy 10 napos fekete-tengeri hajókiránduláson vettünk részt az IBUSZ szervezésében. A MALÉV Charter járatával másfél óras repülőút után értünk Odessza repülőterére.

Autóbuszos városnézés keretében ismerkedtünk Odesszával. A városnak több mint 1 millió lakosa van, túlnyomórészt ukránok és oroszok.

Odesszát II. Katalin cárnő parancsára 1794. aug. 22-én kezdték el építeni stratégiai szempontból, mert a tengerre innen jó kilátás volt. Ellenőrzésük alatt tudták tartani az egész fekete-tengeri hajóforgalmat. A fekete-tengeri Riviera nyugati kapuja festői fekvésével méltán érdemelte ki a „Fekete-tenger

gyöngye” elnevezést. A város a Fekete-tenger ény.-i 40 km hosszú tengerparti sávján terül el, ahol szanatóriumok és gyógyüdülők sorakoznak. Innen indulnak a világ több, mint 60 országa felé a kereskedelmi és személyszállító hajók. Két nagy kikötője van. Az első a személyforgalom és a tudományos kutatások célját szolgáló műhold követő kutatóhajók kikötője. Itt van a „Szláva” bálnavadász flotta kikötője és központja, az 1853-ban ciradás kivitelben épült székházával. A bálnavadász flottilla hajói ősszel futnak ki a Déli-sarkvidék felé és 7 hónap múlva, tavasszal térnek vissza a lehalászott és a hajókon közvetlenül feldolgozott zsákmánnyal. Kb. 30 ezer tengeri

rópalota. Voroncov gróf keze alatt volt 1823—24-ig száműzetésben Puskin. Puskin írta Voroncov grófról:

„Ő félig bátor, félig gyáva
S mindehhez még félig ripók,
De ebben, tudjuk, nemsokára
Egésznek fogjuk látni őt,”

1888-ban a város lakói közadakozásból szobrot állítottak Puskin emlékének. Egyedül Voroncov tagadta meg hozzájárulását.

A krími háborúk emlékét őrzi a 40 tonna súlyú, fatalpon álló ágyú, amelyet az elsüllyesztett angol fregatt maradványaiból hoztak felszínre.

Odesszában élt és rakodómunkásként dolgozott Maxim Gorkij orosz író, e helyen írta meg ottani életéről „Cselkas” c. elbeszélését. 1918-ban kiáltották ki Odesszában a Szovjet hatalmat, de a fehérgárdisták, valamint az angol, francia és amerikai intervenciók elfoglalták a várost. Odessza 1920. febr. 8-án szabadult fel Kotovszkij vörös lovasgárdista vezetésével, akiről utcát neveztek el. 1941. aug. 7-től 69 napos ostrom után a város német megszállás alá került. 1944. ápr. 10-én szabadult fel.

A város alatt több száz km hosszú katakombarendszer húzódik. A katakombák a század elejétől ideális búvóhelyei voltak a forradalmároknak. A német megszállás alatt itt működött a városi pártbizottság. Itt volt a partizánok központja, fegyver- és élelmiszer raktára. A több száz kivezetőnyílást nem ismertek a fasiszták. Hiába tömtek be több lejáratot, nem tud-

ták elfojtani a partizánmozgalmat.

A város nagyszámú tudományos intézete közül meg kell említenünk a számunkra legfontosabb intézetet, a „Filatov Szemészeti Klinikát”, ahol több ezer embernek adták vissza a szeme világát. Filatov professzor végzett itt szaruhártya-átültetést és hályogműtétet. Jelenlős a város csillagászati és geofizikai obszervatóriuma, amely a műholdkövető kutatóhajók központjával együtt részt vesz az űrhajózási kutatásokban.

Késő délután a Patyomkin lépcsőn lementünk a kikötőhöz, ahol az „Ukrajna” személyszállító tengerjáró hajóra behajóztunk. A hajó 6406 tonna vízkiszorítású. Hossza 132 m, szélessége 17,5 m. Teljesítménye 4400 lóerő, 440 fő befogadóképességű. Több, mint 100 fő szolgálja az utasok kényelmét. A 4 szintes hajón 3 étterem és 3 bár áll a vendégek rendelkezésére. Hajónk mindig este indult és reggel kötött ki a következő hajóállomáson. A vacsora és a reggeli mindig a hajón volt. Holdvilágos este indultunk Jalta felé. A hajó korlátja mellől visszatekintve búcsúzunk a kivilágított „Hős Város”-tól.

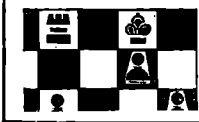
Kb. 18 órai utazás után Odesszától 380 km-re reggel csodálatos látvány tárult a szemünk elé. A palackzöld víztükrő látóhatáránál a felkelő nap világította meg a Krim-félsziget gyönyörű fehér városát Jaltát, a Fekete-tenger rivieráját. A „Vizes és Gyors Folyók völgyé”-ben lévő 70 ezer lakosú város a feltételezések szerint

ókori görög gyarmat volt. A XII. században még mint halászfalu szerepel a térképeken. A krími vasutak építésével az 1870-es évek után kezdett a város fejlődni.

Az első szanatórium Csehov kezdeményezésére épült fel közadakozásból. 1920. dec. 21-én hozta meg Lenin híres dekretumát, miszerint krímet népszerű üdülővé kell fejleszteni. A krími Jajla hegység által patkószzerűen körülzárt völgyben itt van a Szovjetunió mediterrán éghajlatú területe, ahol legenyhébb a tél. A nyári forróságot pedig a tenger felől áramló sós fuvallat teszi hűvösebbé. Jelenleg több mint 80 szanatóriuma és nagy üdülőtelepe van. Itt van a déli partvidék gyógyászati kutató központja az Állami Szeccsenov Klíma- és Fizikoterápiai Intézet, ahol kísérleteket folytatnak a nap-, lég- és tengeri fürdő, valamint a szőlőkúra összeszont gyógyászati alkalmazásával.

Jalta másik tudományos nevezetessége a Magaracs Központi Szőlészeti és Borászati Kutató Intézet. Az éghajlati adottságokat figyelembe véve kb. 800 szőlőfajtát és több ezer hibridet nemesítenek és honosítanak meg. A masszandra park közelében van a Masszandra borászati kombinát. Őt feldolgozó üzemében 16 állami szőlőgazdaság termését dolgozzák fel. Sziklapincéiben a XIX. századtól napjainkig minden évjáratú bort megtalálhatunk. Borkostolója a Litkensch u. 1. sz. alatt van.

Jalta belterületén mintegy 175 hektárnyi kert és park talál-

ható; pompás rózsái télen-nyáron virítanak. Itt van a Primorszkij-park, ma Jurij Gagarin park. A bejáratát Gorkij szobra díszíti. A parkban tiszafák, akácok, leukoráni akácok, tamariszkuszok, több, mint 700 féle növény, egész botanikus-kert található.

Egy kis dombon áll egy obeliszk, Lenin dekrétumával: „A gyönyörű nyaralókat és villákat, amelyek korábban a nagybirtokosok és a kapitalisták használatában voltak, a volt cári és nagyhercegi palotákat munkás és paraszt szanatóriumok céljára kell felhasználni.”

A szép park sétányait virágágyak, különböző díszcserjék szegélyezik. Itt találjuk Csehov bronzszobrát. Csehov 1898-ban Jaltában építette a villáját, amelyben 5 éven keresztül lakott. Ma „Csehov Múzeum”. Kertjében 200 fajta növény pompázik.

Jalta 3 városnegyedből áll:

1. Óváros a hosszú Roosevelt utcával.
2. Újváros: a szállodák negyede és idegenforgalmi központ.
3. A mai üdülőttelep és villanegyed, üzleti negyedek, bankok.

Itt van a poliklinika 60 orvosi rendelővel, vízgyógyászatával. Ez az épület 1918-ban a Forradalmi Tanács és Vörös Gárda főhadiszállása volt.

A korszoról árnyas fasorok vezetnek a Jajla hegység felé. A hegység legmagasabb pontja a Roman Kos csúcs, 1545 m. A 150 km hosszú hegylánc adott oltalmat a fasiszta megszállás

idején a partizán osztagoknak. Vergaszov a Történetek a Krímből c. könyvében írja: Egy fiatal moszkvai vadászpilótát 1940-ben tbc gyanújával az orvosi konzilium eltiltotta a repüléstől és beutalta Jaltára a Csehov szanatóriumba. 1941-ben a fasiszta támadás idején háromszor is jelentkezett ezredénél szolgálatlételre. Mindháromszor visszaküldték a szanatóriumba. Szevasztopol megtámadása idején Jaltában megszervezték a jajlai partizán osztagokat. A fiatal tiszt lett a partizánosztág kommisszárja. Betegsége ellenére végigharcolta a krími háborút és parancsnokának eleste után ő vette át az osztagok vezetését. 250 napon keresztül tartotta magát Szevasztopol. A jaltai partizánok akadályozták meg, hogy hátbatámadják Jalta felől a szevasztopoli védőket.

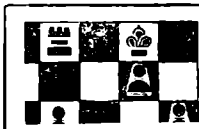
Jaltában volt a három szövetséges nagyhatalom vezetőinek csúcskonferenciája, 1945. február 4–12-ig. Itt döntöttek Európának a háború utáni sorsáról és az ENSZ létrehozásáról.

Kis motoros jachtal kirándultunk a Jaltától nyugatra 10 km-re, az Aj-Tódor fok sziklászirtjén emelkedő Fecskefészek nevű kastélyhoz. A kastély csipkés párkányaival szinte a tengerből emelkedik ki. Olyan, mint egy középkori lovagvár. Mellette áll a világítótorony, amelyről teljes szépségében tárul ki a szemlélő előtt a Jaltai öböl. Az Aj-Tódor északi lejtőjén szép borókaliget van, amelyben egy 2000 éves római erődítmény romjait láthatjuk.

Következő reggel az orosz föderációhoz tartozó Tamány

félsziget Tuzla fokánál levő Novorosszijszk kikötővárosba értünk. A 100 ezer lakosú város régi orosz kormányzóság székhelye volt. A városnak közvetlen vasúti összeköttetése van Rosztovval és Volgográddal. Innen szállítják hajóval tovább a szárazföldről érkező árukat a tengerparti és nemzetközi kereskedelem részére. Ezt a területet „Kis-Föld”-nek is nevezik. A sztálingrádi győzelem után a „Kis-Föld”-ről indult el az elfoglalt krími területek felszabadítása. Szép emlékművek őrzik a II. világháború hőseinek emlékét. A fehér gránit oszlop előtt matrózruhás diákok állnak őrséget. A partmenti parkban a hős matrózok életnagyságú kőszobra áll. Emlékmű-komplexum ábrázolja a védelmi vonalat, ahol először áttörték a fasiszták vonalát. A háború után a lerakott fegyverekből kiállítás rendeztek. A rozsdás fegyverekből virágkosarat alakítottak ki. A kiállítási park bejáratánál egy beton emlékmű áll. A hajót és a hajóról lelépő matrózokat ábrázolja. Az egész komplexumot betonból öntötték ki. Az emlékmű 1981-ben készült el.

Utunk következő állomására érkezünk másnap reggel, az Odesszától hajón 1030 km-re lévő Szuhumi városába. A több, mint 100 ezer lakosú város Abházia fővárosa. Abházia autonóm terület a Grúz SZSZK-ban. A régi kereskedelmi múltú kikötőt 2500 évvel ezelőtt a görögök fejlesztették várossá. Ma is állanak a XIII. században épített erődítmény falai és bástyái. Szuhumi főutcája hosszan a partvonallal párhuzamosan ha-

lad. Tele van pálma-, cédrus-, kámforfákkal, virágokkal, rózsákkal, kaméliákkal. A levegője szinte bódítóan illatos a sokféle szép fűszernövénytől. A fehér kővel övezett parti sétány szökőkutakkal, obeliszkekkel, lépcsőkkel vezet a tengerhez. A sétáló utcában áll a grúzok nemzeti költőjének, Sota Rusztavelinek a szobra. Grúz nemzeti stílusban épült a drámai színház.

A Lenin utcában találjuk az 1840-ben alapított Szuhumi Botanikuskerdetet. Itt a világ csaknem minden tájáról több, mint 800 fa- és cserjefélét nevelnek. Vízinnövényeinek sokasága közül legnevezetesebb a Victoria Regia 2 m-es átmérőjű leveleivel, amelyek a víz felületén elterülve, egyenként akár 50 kg-os terhet is elbírnak. 25–40 cm-es virágai évente háromszor nyílnak. Először fehér, másodsor rózsaszín és harmadszor piros szirmokat hoznak. A nagy kaktuszok sokasága közül messziről kimagasodik az Éj királynője nevű, 4 m magas kaktusz. Itt láthatjuk az egy töről fakadó, az éghajlatot és a talajt legjobban hasznosító bambusznád telepet, amely hosszan vezet az út mentén. Szemmel láthatóan lehet megfigyelni a bambusznád gyors növekedését. A földből alig kibúvó nád végére kötött zsinór 10 perc múlva, már 2–5 cm-re van a felszín fölött. A bambusznád másfél hónap alatt 18 m-t nő. Hatalmas, 25 m magas kókuszpálmák, banánfák tömegét látjuk itt. A csodás japán sziklakert, a színes virágok, nagy vízi lótuuszvirágok, fehér tündérrózsák és a teljes pompájukban virágzó rózsák és

dísznövények sokasága gyönyörködteti a látogatókat.

A mértani alakjáról elnevezett Trapéz-hegyen találjuk az Orvosbiológiai Állomást, amely a „Szovjet Orvostudományi Akadémia” 1927-ben alapított 25 hektáros majomtelepe. Itt kísérletezik ki a majmokon az újonnan felfedezett gyógyszereket, mielőtt az embereken alkalmaznák gyógyítás céljából. A világ minden tájáról idetelepített különféle fajtájú majmok már akklimatizálódtak. Már a majmok hetedik-nyolcadik generációja él a telepen.

Bazaltlépcsőn felmentünk a Szuhumi hegyre. A hegytető éttermének a teraszáról szép kilátás nyílik a városra. Itt jól lehet fényképezni és megkóstolni a híres grúz és abház borokat.

A Szuhumi hegyen működik a Növénynemesítő Intézet Szubtrópusi Kutatóállomása. Itt a világon egyedülálló eukaliptusz akklimatizációs kísérleteket és nemesítést végeznek.

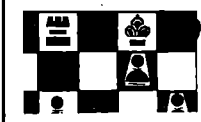
Ma már az intézetben 150 fajta eukaliptuszt nevelnek, közülük 17 olyan fajtát nemesítettek ki, amilyen még az őshazájában, Ausztráliában sem található. Az eukaliptusznak a faanyagát a kolhozok használják fel, illóolajából pedig az egész ország területén gyógyszert készítenek. Értékes anyagaért az eukaliptuszt az ország minden éghajlati területén, amely a termőviszonyoknak megfelel, igyekeznek betelepíteni.

Szuhuminak van a világ legkiegyensúlyozottabb szubtrópusi éghajlata. Télen is ritkák a fagyok. Átlagos hőmérséklete +15 °C-os. A nappali hőmér-

séklet általában 12–16 °C, de nem ritka a +20 °C sem. Évente 2000 órán át süt a nap. A levegője csak mérsékelten párárs, így nagyon egészséges éghajlatú. Itt él a világ legtöbb idős embere. Világhírű az abház öregek kórusa. A 70 és 120 év közötti emberekből álló kórus Magyarországon is járt.

Szuhumiban este behajóztunk és éjjel ismét tovább utaztunk 160 km-t, az Adzsár Autonóm Köztársaság fővárosába, Batumi. Adzsária 2900 km² területű, 250 ezer lakossal. Előbb a görög Kolkhisz tartománya, majd a VI. században a rómaiak fennhatósága alá került. A bizánci-perzsa háborúk színtere. A XVI. században török hódoltsági terület. Csak az 1877–1878. évi orosz-török háború után kerül Oroszországhoz. 1921. márc. 18-án a szovjet hatalom győzelmével Grúziához kerül, mint Adzsár Autonóm Terület.

Batumi a török határtól 20 km-re fekszik. Lakosainak száma 110 ezer. Batumi a Fekete-tenger melletti üdülőknek Gagra után második legmelegebb szubtrópusi éghajlatú területe. Itt a legcsapadékosabb az időjárás. 365 napból 154 nap van trópusi zápor. 1852 óra/év nap-sütés. Nyáron 23–36,6 °C-ot is mérnek. A téli átlag 7,1 °C. Májustól novemberig lehet fürödni a tengerben. A gyógystrandokon előmelegített tenger-vízben fürödhetnek a betegek. A gyakori nyári záporok miatt olyan páradús a levegő, hogy nagyon gyorsan burjánzik a növényzet. Az égerfa ötször-hatször gyorsabban növekszik, mint Közép-Oroszországban.

A páfrány egy év alatt az ember magasságánál is nagyobbra nő. Ez a paradís, meleg éghajlat olyan, mint egy természetes üvegház. A pálmások, ligetek, agavék, kámforfák, egyéb egzotikus növények, mint egy nagy virágoskert övezik a vakítóan fehér, tornyos és lapos tetejű házakat. A fövényre és a kavicsra épült kis várost csillogóan pormentesre mossák a trópusi esők.

Az 1925-től lecsapolt mocsarak helyén tea- és déligyümölcs termelő gazdaságok létesültek.

A mocsár lecsapolása után épült a régi „Csaoba” (mocsár) település helyén a modern „Csaoba” nevű lakótelep, Batumi új városrésze.

1883-ban épült meg a Batumi—Baku közötti vasúti fővonal. 1900-ban a két város között 850 km-es olajvezetéket építettek. Az ipari fejlődés tette lehetővé Batumi fejlődését is.

Batumi tengerpartján messziről feltűnik egy mesés, különféle színben pompázó csiga, tengeri csillag, kagyló, hal és kígyó formájú kis cukrászda, ill. teaház.

A partmenti parkon kívül szép sétahely az úttörőpark. Itt csónakázni is lehet a tavon.

Rózsaszín márvány díszítésű a Drámai Színház épülete. Nyári színháza jellegzetesen nemzeti stílusú.

A tengerpart török határ felé eső részén az utóbbi években épült a Delfinárium. Hatalmas, félkör alakú, sportpályához hasonló lelátó van a két medence köré építve. A két medence között egy pagodaszerű épületben dolgoznak az ápolók, orvosok és

a delfinárium kezelői. Kétnaponként bemutatót tartanak a delfinekkal. 4 delfinnel dolgozott az idomító. A delfinek kosárlabdáztak, karikát dobtak, átugráltak a kb. 3 m magasra feszített 3 karikán egymás mellett, majd egymással szemközt, egyszerre.

Az idomítójukat hátukra véve körbe vitték az 500 m-es medencén, majd egymással gyorsasági versenyt víva, kitették őket a partra; a játék után élvezettel kapták el az 5 m magas trambulinról a feléjük nyújtott halakat.

Batumitól északra a vasútvonal mentén egy természetvédelmi terület van, a Zeljonij Misz (Zöld fok). A sűrű erdős hegyoldal egész a tengerig nyúlik, partján van a strand. A 100 hektáros botanikus kert Krasznov orosz természettudós a vilákkörüli útvjáról magával hozott klf. palántákkal telepítette be 1912-ben. Krasznov terve volt: „Orosz turistáink ne Algír és Tunisz kertjeiben keressék a szubtrópusok illúzióját, ne Nizzába, vagy Savoyába, de még csak ne is Svájcba utazzanak ezerszám, hanem csak ide a szomszédba, a mi Zöld Fokunkra”. A természettudós 1914-ben meghalt. Tervét 1925-ben a Szovjet Hatalom valósította meg. A botanikus kert laboratóriuma ma az egyik legfontosabb szovjet akklimatizációs és természetközponája az országnak. Szakaszonként telepítették be a különböző szubtrópusi növényeket. A növénytarban 15 ezer példányt honosítottak meg. Május végén a természetvédelmi terület leg-

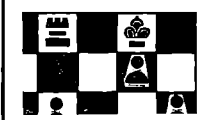
magasabb pontjáról legyalogoltunk a tengerparthoz. A különböző növények bódító illata kísért minket és a gyönyörű virágzó fák látványában gyönyörködtünk a több mint 10 km-es úton.

Este behajóztunk és utunk legtávolabbi részéről visszafelé, Szocsi felé haladtunk 290 km-t. Odesszától Batumiig 1200 km-es hajóutat tettünk meg.

Hajókirándulásunk leghosszabb útvjáról visszafelé utazva Szocsi központi kikötőjébe érkeztünk. A szovjet fürdőhelyek királyának 60 km-es partszakaszán több hajókikötő is van. Szocsi 5 kerületből áll. (Adler, Hoszta, Maceszta, Szocsi és Dagomisz üdülőrészből). Adlertől Dagomiszig 53 km a távolság. Nagy-Szocsi lakóinak száma több, mint 280 ezer. Az egész üdülőhely alig 80 éves. A Fekete-tenger legnagyobb és leghíresebb üdülőhelye. Szubtrópusi klímája és a Macesztában levő termál gyógyvizei kihasználására számos szanatóriumot létesítettek, ahol tbc-t, légúti betegségeket, idegrendszeri és szívbetegségeket, valamint reumatikus, izületi betegségeket gyógyítanak.

A város utcáit és tereit a legkülönfélébb fák, növények és virágok díszítik. Cédrusok, magnóliák, platánok, szomorúfüzek és díszcserjék. Autóbuszos városnézés keretében egész nap ismerkedtünk a várossal.

A városnézést a Szocsitól 35 km-re a MZIMTA-folyó torkolatánál épült Adler légikikötőnél kezdtük. Adler maga is üdülőhely, 7000 férőhelyes üdülőkombináttal. Nemzetközi repü-

lőtere közvetlen forgalmat bonyolít le Európa minden nagyobb repülőterével és a bel-földiekkel. Híres a 18 hektáros arborétuma, ahol a Szovhoz kezelésében virágmagot, facsemétét díszcserjét termesztnek. Az egész Szovjetunió területét ők látják el virágmagvakkal, díszcserjék és délszaki növények csemetéivel.

Ádlerből 14 km-re van Hoszta üdülőtelep. Hoszta különböző hőfokú kénhidrogénes gyógyforrásairól híres. Két tucat szanatóriuma mellé még legalább ugyanennyit terveznek építeni. Különlegessége a tájnak az államilag védett tiszafa és puszpángliget, valamint a paratölgyes ültetvény.

Hosztától 9 km-re van Maceszta, Szocsi város üdülőkörzetének gyógyászati központja. A Maceszta folyóról elnevezett város kénhidrogénes gyógyforrásáról híres. A 27 féle elemet tartalmazó gyógyvizet a régi cserkesz lakosság már a század elején ismerte és használta. Az 50-es években az újonnan fúrt forrásokra épültek a gyógyintézetek és szanatóriumok, ahol már szakorvosok gyógyítják a betegeket. A legújabb kutatások eredményeként a Szocsitól 86 km-re levő Krasznojá Poljana területén hasonló minőségű, nagyhozamú gyógyforrásokat találtak. Az új gyógyvizek felhasználását úgy tervezik, hogy csővezetékekkel összekötik a fenti üdülőhelyeket és egy óriási gyógyászati kombinátot építenek ebbe az övezetbe.

Macesztától a város központi része: a Szocsi városrész 12 km-re van. E városrész adminiszt-

ratív közigazgatási központ. Számos szanatóriummal és üdülőépülettel rendelkezik. Itt találjuk a város üzleti negyedét is; belterületén egy 16 hektáros botanikus kert van, a „Dendrárium”.

A Dendrárium szökőkútjai, medencéi, szobrai egy pompás díszkert benyomását keltik a látogatóban. Valójában a kutató tudósok újabb és újabb növényeinek bemutató parkja. A Dendrárium területét még 60 hektárral fogják növelni, hogy a Fekete-tenger üdülőit elláthassák az itt természetett és nemesített növényekkel.

Szocsitól 18 km-re van az újonnan épült 5. városrész, Dagomisz. A városrészt finnek és jugoszlávok építették és az INTURISZT kezelésében áll. A 2500 férőhelyes szállodakomplexumhoz tartoznak: a 21 emeletes Dagomisz hotel, a 10 szintes, kör alakú épület, az Olimpikosz hotel, a motel, a gépkocsi szerviz állomás, filmvetítő és hangversenyterem, sportpályák és uszodák, éttermek és falatozók. A korszerű szállodáktól gyorsliftek szállítják a vendégeket a tengerpartra.

Korán reggel Szocsiból kirándultunk autóbusszal a várostól 15 km-re lévő Rica tóhoz. Közvetlenül a tenger partján utaztunk 60 km-t, Gagraig. Gagra városát megtekintve, tovább utaztunk, most már a Bzipi folyó völgyében, kanyargós úton, erdők és sziklák között. A Goluboje (kék) tó partján megálltunk. A helyenként 70 m mély kistálytisztá tó a felhők és a fák árnyékában is tiszta kéknek látszott.

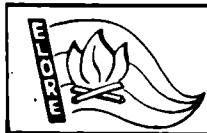
Elhagyva a kék tavat, elértünk a Jupsarai szorosba, ahol két folyó találkozik és az út égnek meredő sziklák között haladt tovább. A sziklák annyira összeszorulnak, hogy az égből csak egy tenyérnyi darab látszik. Utána barlangok, fenyőligetek, 2—300 m-es vízesések között haladtunk, majd egy alagútszerű szűk, hűvös szakasz következett. E sziklaszorost elhagyva kiértünk a sima fennsíkra és hamarosan ott is voltunk a hegykoszorúval körülvárt Rica-tónál.

A Rica-tó nem tengersizem, habár 950 m magasan fekszik a tengerszint felett és 116 m mély. Keletkezését egy földrengés következtében beállott hegyomlásnak köszönheti. A tó Abházia hegyei között van. A körülötte levő erdők és alpesi rétek fölé emelkedik a tó fölött a 2500 m magas Acetukó hegy, a Riuhva és a kettészakított, 2000 m-nél magasabb Pségisva, amelynek hegyomlása révén keletkezett a tó. A tó hossza 2700 m, szélessége 400—1000 m-es. A hegyeken még májusban is hósípkák voltak.

A kirándulásról visszatérve behajóztunk és tovább indultunk visszafelé, Jalta irányába.

Szocsitól 520 km-es hajóút után reggel ismét Jaltában kötöttünk ki. A délelőtt folyamán vízbusszal kirándultunk a pionirok (úttörők) paradicsomába, Gurzufba és Artekbe.

Jaltától 15 km-re, a 3 oldalról hatalmas hegyek által övezett festői öbölben van Gurzuf. ék.-en az Aju-Dag (Medvehegy) határolja. A hegy formája egy olyan medvéhez hasonlít, amelyik a tengerbe hajolva isz-

sza a vizet. Észak felé a Jajla hegység övezi. Ny. felől egy pár szírt határolja, az Orlini Zajlot. (Amerre a sas száll.) Egyedül itt fészkel az egész Krímben a hatalmas, fehér fejű fakó keselyű. Gurzufban van a világhírű Szputnyik nemzetközi ifjúsági üdülőtábor.

Innen az Aju-Dag irányában 7 km hosszan terül el az Artek nevezetű úttörőparadicsom. Nyáron úttörőtábor, ősztől tavaszig a tbc-s gyermekek erdei iskolája. Évente mintegy 7000 gyermek üdül itt. Nemcsak szovjetek, hanem külföldiek is, többek között hazánkból is. A gyermekeknek kis motorcsónakos flottájuk van, a belső pavilonoktól függővasút vezet a tengerpartra.

Kirándulásunkról visszatérve ismét behajóztunk és visszautaztunk Odesszába. Eddig gyönyörű, tiszta napfényes időnk volt. Jaltától Odessza felé viszont éjszaka kitört a vihar. Ott ismertük meg a tengeri vihar romboló erejét. A matrózok a fedélzeten minden mozgatható tárgyat (ládát, padot, létrát stb.) kötéllel rögzítettek a hajóhoz. Több, mint 10 m-es hullámok csapódtak az alsó fedélzet oldalához.

Odesszába érve már lecsendesült a vihar, és nyugodt körülmények között szálltunk partra. Innen a repülőtérre mentünk, ahonnan a Charter járáttal érkeztünk Budapestre.

Kis-Varga József és felesége

második osztályban folytatta tanulmányait.

D. B.: Hogyan tanultak akkoriban a gyerekek? Milyen taneszközöket, segédeszközöket használtak?

„Sokat játszottunk és mégis megtanultuk, amit kellett.” A mainál nagyobb létszámúak voltak az osztályok. Délután 60 fős csoportokban egy nevelő irányításával folytak a foglalkozások. Mégis jó eredményeket értek el. Természetesen ez a korosztály is követett el diákcsinnyeket: sokat fáztak, s ezért szénlopásra kényszerültek. Egyszer Imre bácsit is rajtakapta Kovács Ilonka néni, amint éppen a tízórais kosárba rejtve vitte a szenet, hogy legyen mit tenni az osztály kályhájára, a „Böské”-re. (Kovács Ilonka néni intézetünk tanára volt, 1988. márciusában hunyt el.)

„A mai értelemben vett segédeszközök hiányoztak. Természetesen voltak taneszközök: Braille-tábla, térkép, kis számban Picht-gép és Klein-gép. Az utóbbit levelezésre használtuk, szüleink és ismerőseink is el tudták olvasni a kidomborított latin betűket.”

„Viszonylag jól felszerelt szertárunk volt. Érdekességképpen említsem meg a hatalmas kitömött cethalat és a folyosón álldogáló elefántot. Idő múltával sajnos ezek tönkrementek.”

Legfontosabb feladatnak a pontírás és -olvasás megtanulását tekintették. Vendégünk véleménye szerint is a Braille-írás a vak ember számára a legközvetlenebb, legintimebb tanulási, olvasási módszer.

KUMINKA GYÖRGYNÉ

Beszélgetés Gál Imre tanár úrral

Kedves Olvasóink! Rovatunkban új sorozatot indítunk. Megszólaltatunk olyan felnőtt látásérült embereket, akiknek foglalkozása, működési területe, sorsa egymástól eltérő, de élettörténetükben van egy közös vonás, nevezetesen az, hogy a budapesti Ajtósi Dürer sori Vakok Általános Iskolájából indultak el, hogy majdan eljussanak a csúcsohig. A bejárt utak sok tanulságot rejtenek gyermekeink számára.

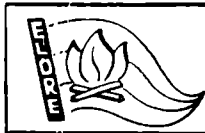
Az interjúkat az 5/a. osztályos „Riporter”-őrs készíti.

Az első beszélgetés 1988. áprilisi 11-én folyt le iskolánk

egyik osztálytermében. Tisztelt vendégünk, a mindenki által jól ismert Gál Imre tanár úr készségesen vállalta a kíváncsiskodó kérdések megválaszolását.

Dvariecki Bálint köszöntő szavai után elhangzottak az első kérdések, amelyek a tanuló évekre vonatkoztak.

„Az 1943—44-es tanévben első osztályos koromban kerültem a Vakok Intézetébe” — mesélte Imre bácsi. Ez a tanév, a második világháború alatt már márciusban véget ért. Közel két éves szünet után 1946-ban

1946-ban, kis iskolás korában, két hónap alatt sajátította el a pontírást, mert már akkor is komoly feladatnak tekintette az írni, olvasni tudást. Néhány tantárgynak csak az elnevezése volt más: mintaóra, rajzóra, klein-óra, famunka óra.

Markovits Tibor famunka tanártól, aki egyszemélyben térképészítő is volt, nagyon sok hasznos gyakorlati fogást elleshettek.

D. B.: Imre bácsi kérem! Melyik tanárára emlékszik vissza a legszívesebben?

„Legszívesebben? Talán Gábor József tanár úrra emlékszem vissza, aki osztályfőnököm volt az utolsó évben. Magyar tanított nekünk, nagyon tiszteltük és őszintén szerettük őt, úgyis mint tanárt, úgyis mint embert.” A tananyag oktatása mellett nevelt, mindig segítette a gyerekeket. A meghatottság hangján folytatta a méltatást Gál tanár úr:

„Most is emlékszem, soha nem felejttem el, hogy életemben először vele voltam színházban.”

Majd Berindán László tanárra emlékezett, akinek a zene és az ének szeretetét köszönheték. Abban az időben havonként egyszer volt látogatás. A szegényebb sorsú növendékek, Imre bácsi is közéjük tartozott, csak nagyobb szünetekre: karácsonyra, húsvétra és nyárra utaztak haza. A hétvégeken sokat énekeltek Laci bácsival, aki a zenekar vezetője is volt. Olyan magas színvonalon játszott ez a zenekar, hogy a rádióban is felléphettek.

A kilépett tanulók Laci bácsi ösztönzésére tovább muzsikáltak a szövetség együttesében, és folytatták a kóruséneklést is.

Berindán tanár úr a zenetanításokon keresztül a vakügy iránti tiszteletre nevelte tanítványait.

T. Zs.: Hogyan, és mikor döntötte el, hogy történelem és orosz szakos tanár lesz?

1952-ben fejezte be a nyolcadik osztályt. Nyomdászként szeretett volna dolgozni az intézet nyomdájában, de osztályfőnöke rábeszélésére az I. István Gimnáziumban folytatta a tanulást társaival, Illés Rudival és Bodor Ödönnel együtt. A történelem iránti érdeklődést már korábban Monostori József tanár keltette fel benne. Az orosz nyelvet mindig szívesen tanulta.

Érettségi után 1956-ban felvételt nyert az ELTE Bölcsészettudományi Karának Törtélem Szakára. Középkisiskolai tanári diplomával gimnáziumban szeretett volna elhelyezkedni, sajnos sikertelen maradt minden próbálkozása. 1961-ben a Vakok Általános Iskolájában kapott állást.

Kezetben összevont csoportban, az ún. „c” osztályban oktatott. (Jelenleg az enyhe fokban sérült értelmi fogyatékosok osztályának felel meg.)

Az 1962–63-as tanévben azaz a feltétellel vehette át az orosz nyelv tanítását, hogy elvégezze az orosz szakot is. Életének egyik legnehezebb időszaka következett. Meg kellett küzdenie a családalapítás, a lakásszerzés és a továbbtanulás

gondjaival. Családi életét az egymás iránti megbecsülés, tisztelet és szeretet jellemzi. A tanári munkát nagyon szereti. 27 éves pedagógiai munkájának tapasztalata: ma is vannak jó gyerekek, csak a fiatalok számára most több a kísértés. „A rádiót és a televíziót nemcsak be, hanem ki is kell tudni kapcsolni.”

K. A.: Munkája mellett mivel tölti szabad idejét?

A zene végigkíséri életét. Gyerekkorában először zongorázni, majd hegedülni tanult. A szövetségben énekkari és zenekari tag volt. 12 éven keresztül versenyszerűen sakkozott. Legkedvesebb színházi élményei közül megemlíti: az „Ármány és szerelem”, a „Bánk bán” és „Az ember tragédiája” drámákat.

Közel 3 évtizeden át rendszeresen másolt könyveket a szövetségi és az iskolai könyvtár részére.

Ha teheti, kimenekül a természetbe. A legutóbbi szünetet is a Mátrában töltötte. Olyankor, „élete jobbik felével”, kedves feleségével, sokat sétál, pihen és olvas.

Az idő rövidsége miatt, szinte egy mondatba sűrítve mondta el, hogy véleménye szerint a legfontosabb emberi tulajdonságok egy vak ember számára: „mindenelőtt a pontosság, a jó lelkiismeret, a becsület és a vakügy iránti elkötelezettség!”

Köszönjük a beszélgetést

5/a. osztály tanulói

A „BIBLE ALLIANCE INC” (P.O. Box 621, Bradenton, FL. 34206, USA) közleménye

Ingyenes kazetták a bibliáról, vakoknak és gyengénlátóknak

A „Bible Alliance Inc.” amerikai intézménytől szövetségünk az alábbi közleményt kapta:

A Biblia magnókazettákon, több nyelven áll rendelkezésünkre, ajándékképpen. Mind ez ingyenes a látássérült személyeknek. Ezek az audiokazetták normál sebességgel (4,8 cm/s) játszhatók le és biztosítjuk mindazoknak, akik a Szentírást szeretnék megkapni, s vakságukat, látássérülésüket hivatalosan igazolni tudják. Az Ótestamentum, a Bibliai Könyvek és a Példabeszédek részletei is hozzáférhetők, több nyelven.

Ez nem kölcsönzést jelent! Valamennyi anyag térítésmentes és nem kell visszaküldeni!

Mindenki, az általa választott nyelven kérheti egy példányban a Bibliát. Ehhez az szükséges, hogy az illető személy kérje az anyagot, s a látássérülését egy szemész szakorvos igazolja. Igazolást az a szervezet, könyvtár és hivatal is adhat, amely hivatalosan a vakokkal foglalkozik. Az orvosnak/hivatalnak cégjelzéses papírra kell megírnia az igazolást, megadva az egyén teljes nevét és címét, s elismerni, hogy az illető „törvényesen” látássérült. A „Free matter for the blind” felirattal közvetle-

nül a címzettnek fogjuk megküldeni az anyagokat. Amennyiben bármilyen postai vagy vámköltség felmerülne, az a címzettet terheli.

Megrendeléseket, kéréseket és további észrevételeket közvetlenül a Bible Alliance, INC., P.O. Box 621, Bradenton, FL. 34206, USA, nem anyagi haszonra törekvő és nem egyházi szervezethez kell küldeni.

Telefonszám: 813-748-2031.

A látássérülteknek az alábbi nyelveken áll rendelkezésére a Biblia:

Angol, francia, német, olasz, portugál, spanyol.

22 éves, gyengénlátó, 118 cm magas, szőkehajú és kék szemű, érettségivel és szakmával rendelkező lány megismerkedne olyan fiatalemberrel, aki 160 cm-nél nem magasabb, gyengénlátó, egyedül közlekedni tudó, ismerje a pontírást is, lehetőleg érettségizett legyen; szeresse a zenét, táncot, színházat, koncertet. Filctollal (fekete, vagy kékszínű) vagy pontírásal írt, fényképes leveleket az alábbi címre vár:

Kaszás Éva, 3600 Ózd, Nép-
hadsereg út 10. 7/2.

*

Házasság céljából szeretnék megismerkedni 50—55 év közötti látássérült férfival. Címem:

Gadóczi Lászlóné, 3770 Sajó-
szentpéter, Kossuth u. 185. I. 2.

28 éves, 170 cm magas, vékony alkatú gyengénlátó fiatal-
ember vagyok. Jó nyugdíjjal
rendelkezem. Keresem annak a
lánynak az ismeretségét, aki
szimpátia esetén feleségem
lenne és Szombathelyre költöz-
ne. Címem: Orsós László, Szom-
bathely, Aréna u. 1. 9700.

*

Eladó egy amerikai pontíró
tábla. Érdeklődni lehet 8—20
óraig a 867-300-as telefonon.

*

Megbízható, szeretetteljes
család, egyedülálló látássérült
ember mindennapjainak segíté-
sében lakhatásért részt vállal.
Lakhatási lehetőség a főváros-
ban, vagy környékén szükséges.
A jelentkezéseket várja, ill. a
gondozást vállalja: Papp Jó-
zsefné gyógypedagógus, Mező-
kövesd, Vilma u. 25. 3400.

15 éves lány vagyok, szeret-
nék levelezni velem egykorú,
alig idősebb látássérült fiúval,
bármilyen témáról, mint két
jóbarát. Címem: Károlyi Veron-
ika, 1203 Budapest, Priesol
József u. 5. fszt. 2.

*

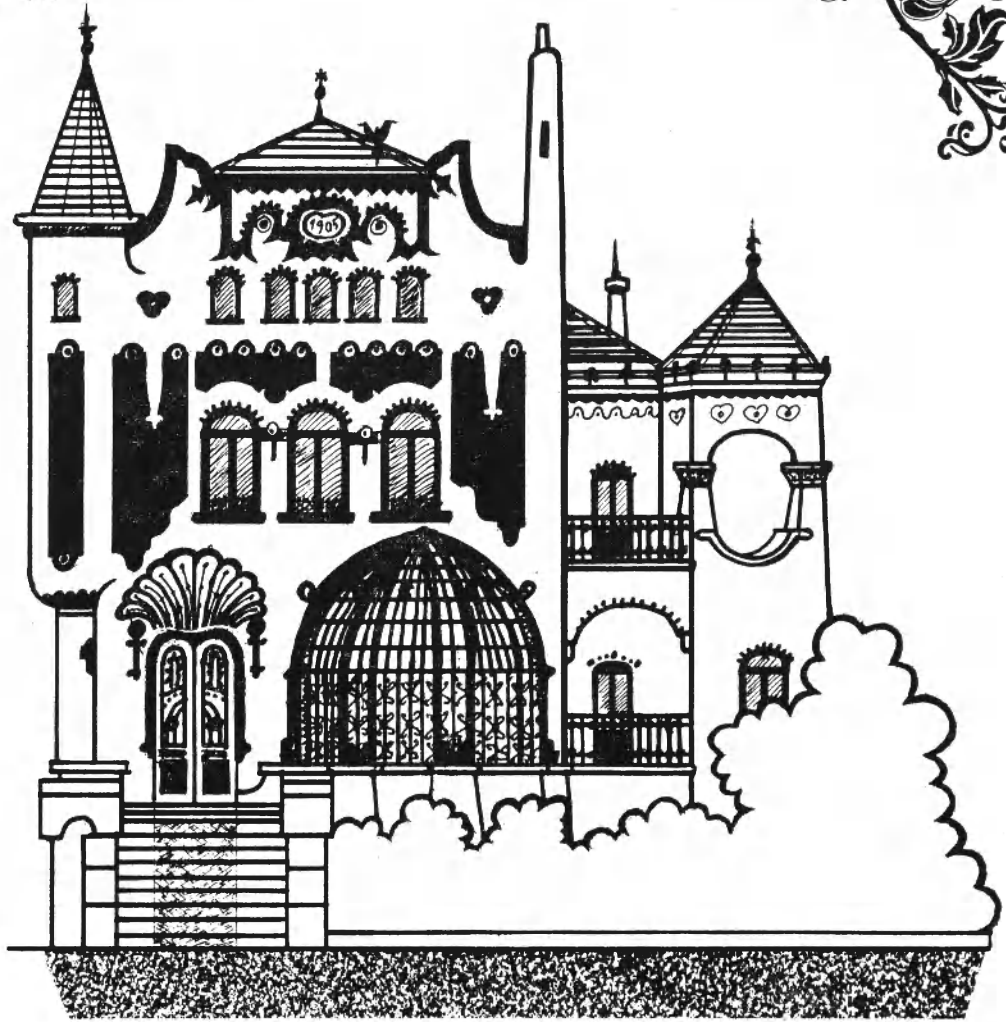
34 éves gyengénlátó férfi va-
gyok, megismerkednék korban
hozzámillő leánnyal, aki szere-
tetből, megbecsülésből kíván
férjhez menni. Lakással rendel-
kezem! Leveleket „Keresem a
párom” jelígre várok a szer-
kesztőségbe. Vidékiek jelentke-
zésére is számítok.

*

Napi pár órára — kora dél-
utánra — kísérőt keresek, óra-
bérért. Telefon: 653-576.

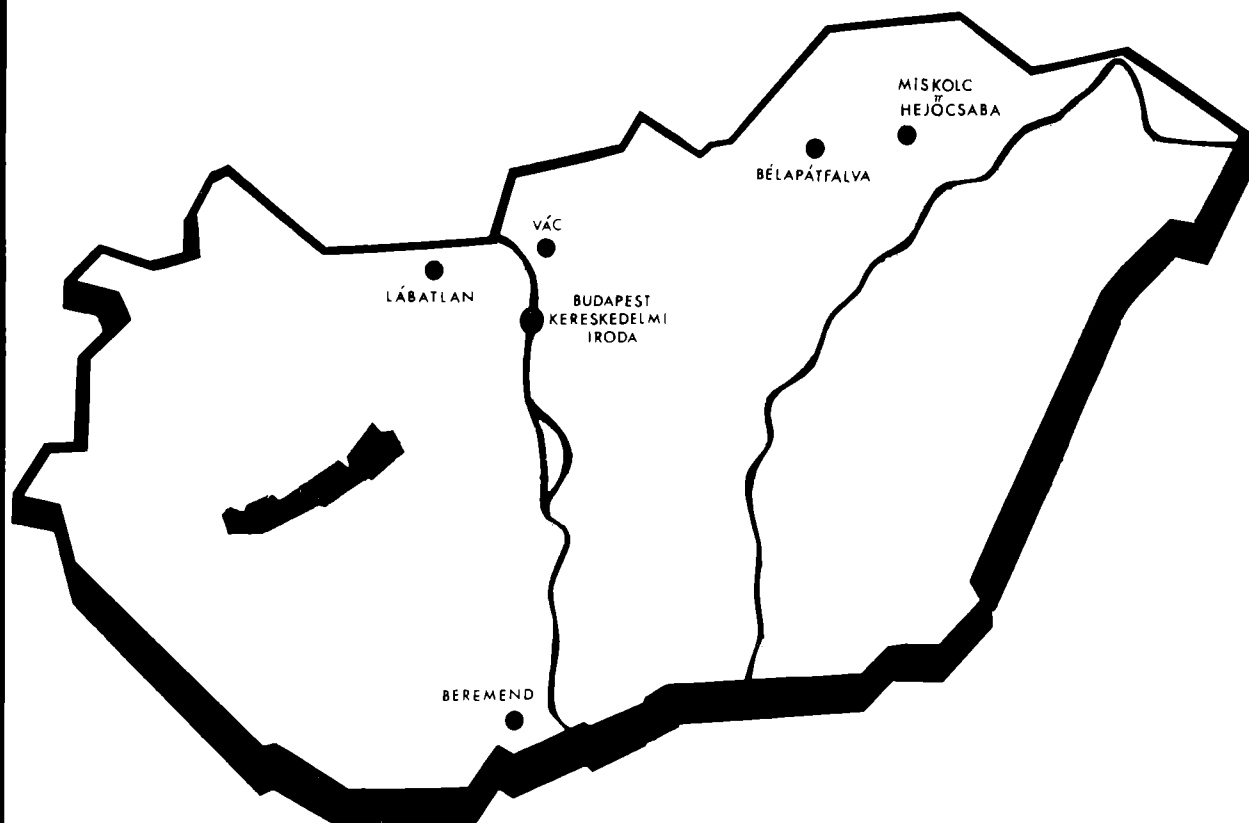
1918

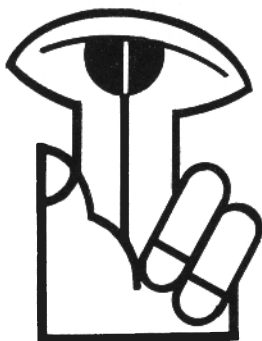
1988 a Vakok és Gyengénlátók
Országos Szövetsége megalakulásának
70. évfordulója

Cement - és Mészművek VÁC

**VÁSÁROLJA
A CEMENTIPAR
TERMÉKEIT !**

CAMERATEXT

Gazdasági Munkaközösség
7633 PÉCS

Dr. Münnich F.u. 16/b
Tel: (72) 19-601

AJÁNLATA:

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

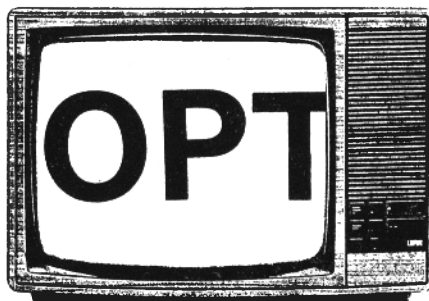
GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

Nagyító készülék
gyengénlátóknak,
látásmaradvány-
nyal rendelkezők-
nek és munkálta-
tóikkal.

**4-15 MÁS OPTIKÁKKAL ENNEK IS TÖBBSZÖRÖS
NAGYÍTÁSÁVAL MŰKÖDŐ ZÁRT TV LÁNC**

**AMELY SEGÍTI: - az írást, olvasást,
javítási és gépelési munkákat**

MIT TESZ A „SANSZ”

az Ön érdekében?

TISZTELT TÁRSKERESŐ!

Az általunk ajánlott társkeresési módszer szerint: 450 Ft befizetési díj ellenében egy éven át megküldjük Önnek mindazoknak a címét megbízóink közül, akik Önhöz hasonló társat keresnek. További egy éven át pedig címet már nem küldünk, de Önt ajánlani tudjuk más számára.

Természetesen csak megbízóink köréből tudunk társat ajánlani és előfordulhat, hogy akit Ön keres, a megbízáskor még nincs körünkben. A keresést azonban rendszeresen ismételjük, ezért nagy valószínűséggel megtaláljuk a később jelentkezők közül az Önnek megfelelő társat.

Nem vállalunk közvetítést azok számára, akiknek a személyi igazolványából házasságuk nincs kivezelve, még akkor sem, ha egyébként már elváltak!

Módszerünk előnyei:

nem kell olyan emberekkel megismerkednie, akik már eleve nem felelnek meg (az adatlapon jelzett) alapvető igényeinek,

időpazarlástól kíméljük meg,
közvetítési díjunk legolcsóbb az országban,
leghosszabb időtartamig keresünk,
nagy számú társkereső közül tudunk választani, mert közvetítünk az egész országban,

személyesen nem kell bennünket felkeresnie, elég, ha a nevét és címét közli. Kérésére díjmentes jelentkezési lapot küldünk.

Biztosítjuk, hogy a megbízást teljes titoktartással kezeljük, levélborítékunkon cégjelzést nem alkalmazunk.

Köszönjük érdeklődését!

Címünk:

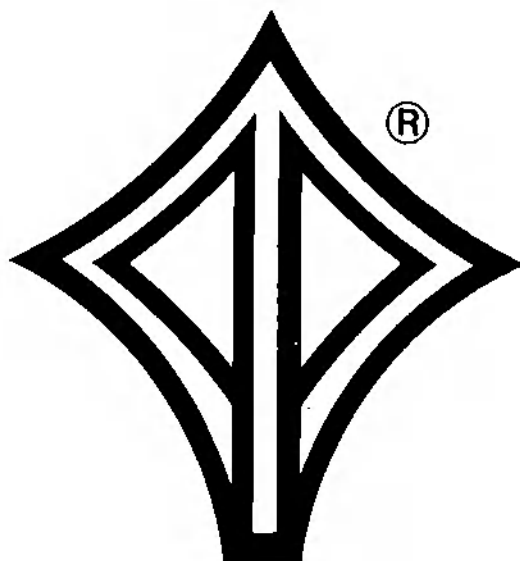
„SANSZ” GMK. 1131 Budapest, Kedves u. 46.

Telefon: 298-839

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

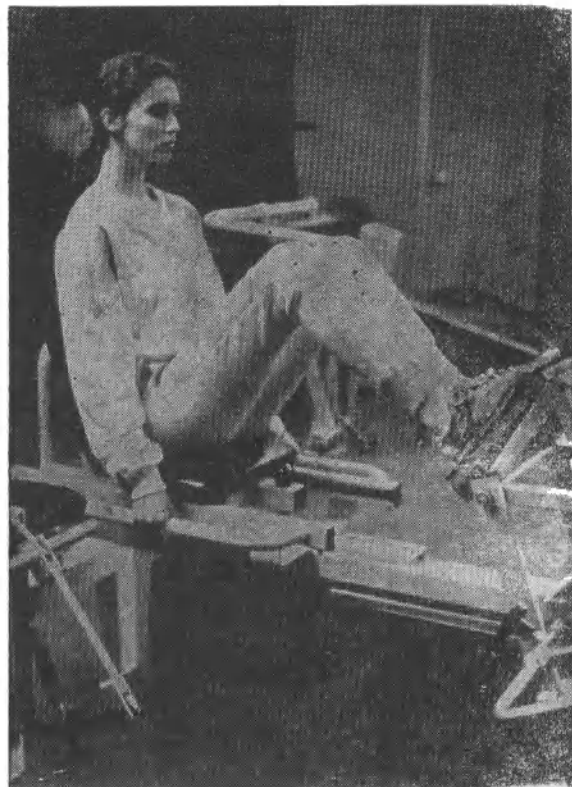
*Sport- és
szabadidőruházat*

Gyártja:

SENIOR

VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R
YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS
PHOTO
AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E A N Y A G O K A T !

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

2601 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022
HUNGARY

**KORSZERÜ
GAZDASÁGOS
CSOMAGOLÓANYAGRA
VAN SZÜKSÉGE ?**

AJÁNLATAINK :

- **LAKOSSÁGI KISZERELÉSHEZ ;
MODERN, ESZTÉTIKUS
HENGERES KOMBI DOBOZOK**
- **SZÁLLITÓI CSOMAGOLÁSHOZ
KÖNNYŰ, MAGAS TERHELHETŐ-
SÉGŰ PAPIRHORDÓK**
- **RÉSZLETES INFÓRMÁCIÓ,
CSOMAGOLÁSI SZAKTANÁCS-
ADÁS, RÖVID VÁLLALÁSI
HATÁRIDŐ!**

**Papiripari Vállalat Kiskunhalasi Gyára
Vállalkozási Osztály**

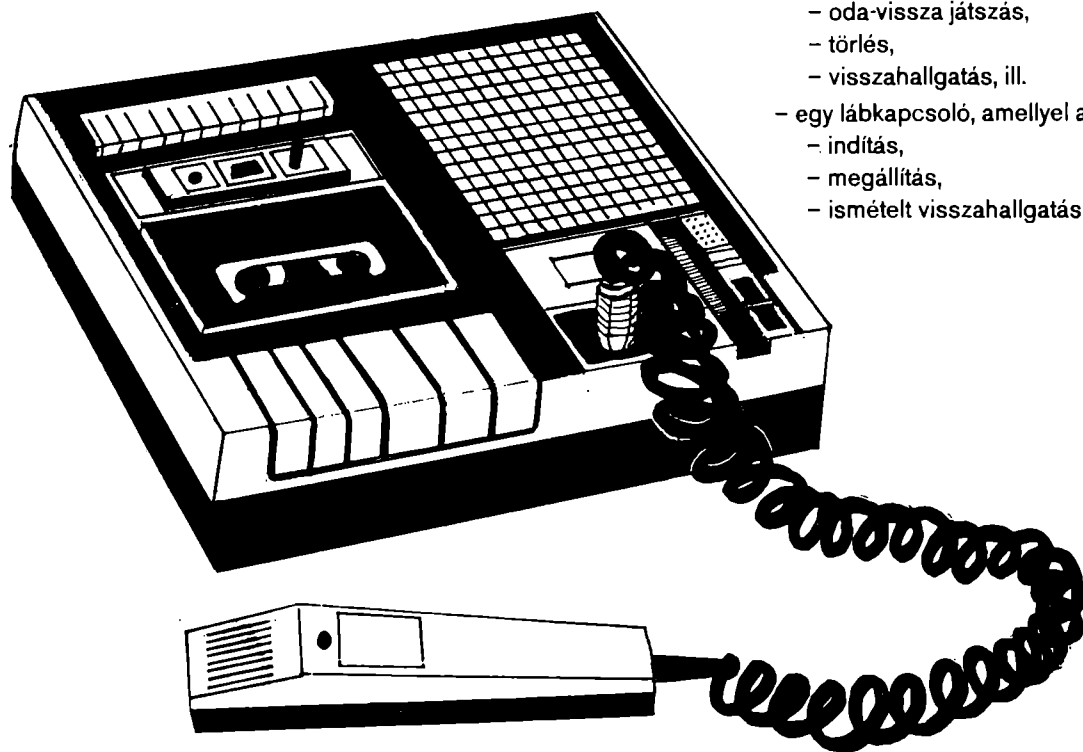
**6400 Kiskunhalas,
Középső Ipartelep 6.**

Tx. 26-341 Tel. (77) 21-344

FIGYELEM!**A VAKOK MUNKÁJÁT,
TANULÁSÁT SEGÍTI A
DK 40 TÍPUSÚ DIKTAFON****TARTOZÉKAI:**

- kézikapcsolású mikrofon, amellyel
 - gyors szövegszerkesztés,
 - oda-vissza játszás,
 - törlés,
 - visszahallgatás, ill.
- egy lábkapcsoló, amellyel az
 - indítás,
 - megállítás,
 - ismételt visszahallgatás történhet.

Ára: 41588,- Ft.

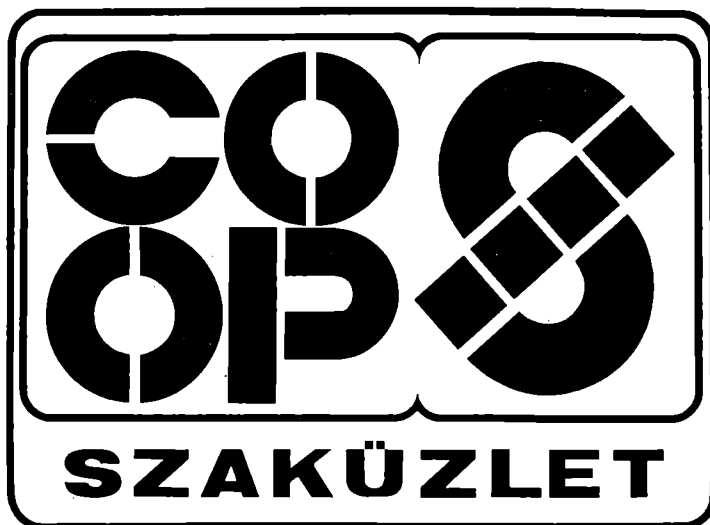
**Kapcsolatfelvétel a BRG Kereskedelmi
Főosztályával a 803-535 telefonszámon
lehetséges.**

BÁRMERRE VISZ ÚTJA – KEZDJE A SKÁLÁNÁL!

A FOGYASZTÁSI
SZÖVETKEZETEK

SKÁLA-COOP
ÁRUHÁZAI ÉS

SZAKÜZLETEI

SZERTE AZ ORSZÁGBAN KÜLÖNLEGES
VÁLASZTÉKKAL, AZ ÉLELMISZER, RUHÁZATI
ÉS VEGYESIPARCIKKEK EGYEDI
ÁRUSKÁLÁJÁVAL VÁRJÁK KEDVES
VÁSÁRLÓIKAT

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenel rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Seres Gáborné: Kulturális rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Seres Gáborné: Női rovat

Dr. Jáksó László: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
Fehér Anna:	TUDÓSÍTÁS RENDKÍVÜLI ELNÖKSÉGI ÜLÉSRŐL	1
Fehér Anna:	TUDÓSÍTÁS A KÖZPONTI ELNÖKSÉG 1988. MÁJUS 12-I ÜLÉSÉRŐL	2
	GYÁRLÁTOGATÁS BUDAPESTEN	3
	MUNKÁT SZERVEZ A SZÖVETSÉG —	
	LÁTÁSSÉRÜLTEK SEGÍTÉSE	3
Sütő Klára:	BÉKÉS MEGYEI TUDÓSÍTÁS	4
	SOMOGY MEGYÉBŐL ÉRKEZETT	4
Dr. Kiss László:	FELHÍVÁS	4
	TUDÓSÍTÁS SZEKSZÁRDRÓL	4
Kerekes Mária:	ÉLETUTAK HAJDÚ-BIHARBAN	5
Szonda Klára:	MEGLEPETÉSEK NAPJA	5
	TAGSÁGUNK FIGYELMÉBE!	6
Lukács Sándor:	„LÉGY A LEVESBEN”	7
Lak István:	TALÁLKOZÁS DR. BALOGH JÁNOS AKADÉMIKUSSAL	8
Dr. Th. Nicolai:	REHABILITÁCIÓ — INTEGRÁCIÓ — GONDOZÁS,	
	AZ NDK VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK SZÖVETSÉGE	
	30 ÉVES TEVÉKENYSÉGÉNEK ALAPELVEI	13
Lázár Éva:	LEGYÜNK AKTÍVABBAK!	14
	EGY ÚJ SOROZAT ÍGÉRKEZIK!	15
Pis Mátyásné:	KÜTÉSMINTÁK	16
Pis Mátyásné:	RECEPTEK	16
Tálosi Ferenc:	KÉSZÜLÜNK A SZÜULI OLIMPIÁRA	17
Kis-Varga József		
és felesége:	FEKETE-TENGERI HAJÓÚT	19
Kuminka Györgyné:	BESZÉLGETÉS GÁL IMRE TANÁR ÚRRAL	25
	INGYENES KAZETTÁK A BIBLIÁRÓL VAKOKNAK	
	ÉS GYENGÉNLTÓKNAK	27
	HIRDETÉSEK	28

**A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK ORSZAGOS SZÖVETSÉGENEK
FOLYÓIRATA**
FŐSZERKESZTŐ: DR. JÁKSÓ LÁSZLÓ
FELELŐS KIADÓ: ERHARTNÉ DR. MOLNÁR KATALIN FŐTITKÁR
SZERKESZTŐ: BARNA ZOLTÁN
MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF
FOTÓ: LÉVAI ATTILA
KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MAJUS 1. ŰT 47. TEL.: 210-440

80 3230 Pátria Nyomda — Felelős vezetõ: Vass Sándor vezérigazgató
ISSN 0209—6765

